

Politikos apžvalga

KA VEIKS TAUTŲ SAJUNGA GEGUŽĖS MĖN.

Gegužės 14 d. susirenka Tautų Sąjungos sesija. Tai yra 79 sesija. Per ją bus svarstoma visa eilė labai svarbių reikalų. Pirmiausia bus svarstomas Tautų Sąjungos biudžetas. Tam tikslui finansų komisija rengia pranešimą. Mat, dėl ekonominio skurdo daugely valstybių jos nebėgali sumokėti nario mokesčio Tautų Sąjungai. Todėl ir T. S-gos biudžetas dabar apsunkintas ir ji veikia su deficitais. Dabar ieškoma priemonių, kaip šiuos narių mokesčius išieškoti (kiekviena valstybė moka pagal jos didumą ir užimamą vietą tarptautiniame bendravime). Vėliau bus išklaustas pabėgėlių komisijos pranešimas. Mat, paskiausiai iš Vokietijos ir Austrijos, dėl įvykusių perversmų, emigravo labai daug piliečių. Jie apsigyvena kitų valstybių sostinėse (daugiausia Paryžiuje ir Prahoje) ir savo buvimu apsunkina vietos gyventojus, kurie patys dabar skurdžiai gyvena ir tarp kurių yra daug bedarbių. Dabar ieškomos priemonės šiam opiam reikalui sutvarkyti. Pasauly yra dar retai apgyvendintų valstybių (Pietų Amerikoje ir Afrikoje) ir manoma ten kolonizuoti tam tikras pabėgėlių dalis.

Vėliau bus išklaustas komisijos pranešimas, kuri turėjo sutaikinti Paragvajų ir Boliviją (Pietų Amerikoje). Jos kariauja dėl naftos srities (Chaco). Komisijai sutaikinti jas nepavyko ir dabar bus apsvarstomos tolimesnės priemonės. Be to, dar yra numatyta apsvarstyti visa eilė smulkesnių klausimų, pav.: sienos tarp Palestinos ir Sirijos nustatymo patvirtinimas (jos yra mandatorinės valdžios ir todėl jų sienų nustatymas turi būti Tautų Sąjungos patvirtintas), asiriečių persekiojimo reikalas, Saro srities plebiscito parengimo reikalai (techniško pobūdžio) ir t. t.

KAS GIRDĖTI PASAULINĖJ NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJOJ

Nusiginklavimo reikalai vis dar nieko teigiamo neduoda. Net ir optimistiškas konferencijos pirmininkas Hendersonas nustojo vilties atgaivinti konferenciją. Tačiau formaliai konferencija dar veikia kaip tarptautinė institucija. Todėl ir šio mėn. 29 d. susirinks vyriausioji komisija. Daug ko laukti iš komisijos susirinkimo netenka.

PRANCŪZŲ-LENKŲ SANTYKIAI PO BARTHOU KELIONĖS

Po prancūzų ministerio pirmininko Barhou vizito Lenkijoje prancūzų-lenkų santykiai, kurie buvo atšalę, kiek pagerėjo. Spauda net praneša, kad netrukus prancūzų generalinio štabo viršininkas aplankys Pilsudskį Varšuvoje. Mat, Barhou nurodė lenkams, kad susitarimu su vokiečiais jie skatina vokiečių siekimus veržtis į rytus. O dėl šio veržimosi atsiduria pavojus ne tik Pabaltijo valstybės, bet ir pati Lenkija ir net Sovietų Rusija. Tie teisingi žodžiai, pasakyti prancūzų užsienių reikalų ministerio, padarė savo įtaką lenkų politiniuose sluoksniuose ir dabar lenkų-prancūzų santykiai vėl kiek pagerėjo.

ESTŲ - LENKŲ SANTYKIAI

Mūsų kaimyno estų santykiai su lenkais yra visuomet geri. Šiomis dienomis į Estiją atvyko lenkų delegacija su Pilsudskio bendradarbiu plk. Slaveku priešaky. Per šios delegacijos sutikimą estų tautos vadas gen. Laydonneris pareiškė, kad estai yra pasiryžę bendradarbiauti su lenkais ne tik tai taikos metu, bet ir karo metu, kada vienos iš jų likimui gres pavojus.

TIKROJI VOKIEČIŲ KARO PAJĖGA

Gegužės pirmą dieną Berlyne buvo milžiniškas paradas. Per šį parada, Europos spaudos žiniomis, pasirodė tikroji vokiečių karo pajėga. Visi dalyviai, net ir mokyklų mokiniai, buvo kariškai aprengti ir parodė turį karišką parengimą. Taigi, dabar visa vokiečių tauta yra viena kariuomenė ir jų pasiteisinimai, kad jie neva laikosi Versalės sutarties ir savo kariuomenės nedidina, yra tušti žodžiai.

PRANCŪZŲ SPAUDA APIE VOKIEČIŲ ATSIŠAKYMA GARANTUOTI PABALTIJŲ VALSTYBIŲ NEPRIKLAUSOMYBĖ

Prancūzų spauda gyvai svarsto vokiečių atsakymą sovietams į pasiūlymą garantuoti Pabaltijo valstybių nepriklausomybę. Prancūzai nurodo, kad visa kultūringoji Europa yra suinteresuota šių valstybių nepriklausomybe ir pasiryžusi joms padėti jų kovoje prieš vokiečių apetitus. Kai kurie laikraščiai net atvirai kreipiasi į Vokietiją šūkiu „šalin rankas nuo Pabaltijo“ ir reikalauja, kad būtų garantuotas status quo (esama padėtis) rytų Europoje.

KARAS ARABIJOJE

Arabijoje dabar vyksta tikras karas. Vahabų gentis sukilo prieš Jemeno valdovą ir, užėmę sostą, jį nužudė. Dabar kariaujama tarp jų ir Jemeno kariuomenės. Karas yra žiaurus ir iš abiejų pusių krinta daug aukų. Įdomu pažymėti, kad tie necivilizuoti kariautojai naudojami karo lėktuvais ir visiškai gerai moka su jais apsieiti ir juos panaudoti: žvalgyti priešą ir jį apmėtyti bombomis. Šį meną jie išmoko iš anglų, kurie valdo gretimus kraštus.

LIETUVIŲ ANGLŲ DERYBOS SKLANDŽIAI EINA

Lietuvių anglų prekybos derybos, kurios buvo pertrauktos prieš Velykas, dabar vėl tęsiamos. Derybos visiškai sklandžiai eina. Dirba pirkimo komisija ir anglies komisija. Pirkimo komisijos uždavinys išspręsti tarifų reikalus. Svarbiausias produktas, kurį galime iš anglų pirkti, yra akmeninės anglis. Mes galime anglams parduoti gyvulininkystės produktų, kaip pieno, sviesto, kiaušinių ir bekonių. Manoma, kad derybos netrukus baigsis. Mat, Lietuva dabar turi orientuotis į Angliją savo ekonomine politika, nes vokiečiai, nepaisant esamos sutarties, varžo susisiekimą ir prekybą su Lietuva.

JAPONAI VERŽIASI VISUR

Japonų tauta, kuri paskiausiai milžiniškai pažengė visose gyvenimo srityse, o ypač karo mene, veržiasi ne tiktai užkariauti naujus kraštus (Mongoliją, Kiniją, Mandžiūriją), bet veda ir ekonominį karą. Jie dabar gabena į Europą daug įvairių išdirbinių ir pardavinėja labai pigiomis kainomis (taip vadinamas „dempingas“). Tą patį jie daro ir Azijoje, kur anglai ligi šiol viešpatavo visose rinkose. Anglai jau mėgino šiomis dienomis tartis su japonais. Anglų prekybos ministeris ilgai tarėsi su japonų ambasadoriumi Londone. Tačiau tie pasitarimai jokių rezultatų nedavė. Dabar anglai ieško kitų priemonių savo produkcijai apginti.

KO SIEKIA DABARTINĖ VOKIETIJA

Šiomis dienomis nacionalsocialistų partijos užsienių dalies vadas Rozenbergas, kuris faktiškai yra vokiečių užsienių politikos vedėjas (tarp kita ko jis yra kilęs iš Pabaltijo baronų) pasakė kalbą, kuri buvo pavadinta „vokiečių ordino valstybė“. Rozenbergas atvirai pasakė, kad ordino tikslai ir veiksmai yra dabartinės Vokietijos idealas. Lygiai kaip ordinas buvo Pabaltijo valstybių pavojus, užkariavęs rytų kraštus, taip ir dabartinė Vokietija, žūt būt, turi išplėsti savo sparnus į rytus.

Taigi, dabar visiškai paaikškėjo, apie ką galvoja mūsų karų kaimynas. Pabaltijo valstybės turi būti pasiryžusios atsispirti prieš tuos grobuoniškus jų tikslus.

LIETUVOS MEMORANDUMO PABALTIJŲ VALSTYBĖMS VAISIAI

Lietuvos memorandumas Pabaltijo valstybėms dėl visų Pabaltijo valstybių glaudaus bendravimo jau pradeda duoti vaisių. Latvijos spauda praneša, kad iš Latvijos vyriausybės pusės nėra jokių kliūčių Lietuvai prisidėti prie Latvijos-Estijos derybų, kurios eina dėl visiško šių valstybių bendravimo. Taip pat ir estų spauda palankiai žiūri į Lietuvos prisidėjimą prie šių derybų, nepaisant tai, kad estai yra tam tikra prasme lenkų įtakoj. Taigi, reikia tikėtis, kad susitarimas dėl visiško bendravimo įvyks kartu tarp visų trijų Pabaltijo valstybių.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr
KAINA: visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dygubai

Karių ugniagesių paskirtis Priešgaisrinės apsaugos propagandos savaitės proga

Kiekvienais metais mūsų kariuomenės dalys išleidžia į atsargą karių ugniagesių. Vienoje Kauno įguloje yra apie 465 kariai ugniagesiai.

Spaudos ir statistikos žiniomis, pas mus gaisrai daugiausia pridaro nuostolių kaimuose, miesteliuose ir dvaruose. Mūsų kaimas priešgaisrinės apsaugos atžvilgiu labai atsilikęs. Dažnai valsčių savivaldybės priešgaisrine apsauga rūpinasi pripuolamai. Priešgaisrinės apsaugos reikalams savivaldybės skiria šamatos keliu labai mažas pinigų sumas, arba dažnai ir tas užmiršta. Valsčių savivaldybių organai nusiskundžia, kad valsčiuose trūksta priešgaisrinės apsaugos specialistų ugniagesių. Taip pat nusiskundžiama, kad vietos gyventojai mažai domisi ugniagesyba, ir priešgaisrinės apsaugos darbo neremia.

Paskiausiai priešgaisrinės apsaugos organizavimą visame krašte pasiėmė Lietuvos šaulių sąjunga. Palyginus, per trumpą laiką suorganizuotos visame krašte ugniagesių komandos, kurios stovi priešgaisrinės apsaugos sargyboje. Dauguma komandų, vos įsistigusios, dar neturi reikalingų ugniagesybos įrankių. Tačiau reikia manyti, kad šaulių ugniagesių komandos, išleidus naująjį priešgaisrinės apsaugos įstatymą, nugalės susidariusias kliūtis, ir iš šalies parėmus, galės įsigyti reikalingus įrankius ir kitas priemones kovai su gaisrais.

Ten, kur dar ugniagesių komandų nėra, šią spragą galėtų užtvirti atsargos kariai ugniagesiai. Mūsų kariuomenėje apie 90% tarnauja ūkininkų sūnūs, iš įvairiausių Lietuvos vietų, kaimų ir miestelių. Norint sustiprinti priešgaisrinę apsaugą mūsų kaimuose ir miesteliuose, pageidaujama, kad į karių ugniagesių komandas būtų daugiausia priimami asmenys iš įvairių krašto vietų. Atitarnavę ir grįžę atsarginiais į savo gimtines, atsargos kariai ugniagesiai turėtų imtis priešgaisrinės apsaugos ir propagandos darbo. Turėtų stoti į šaulių ugniagesių komandas, arba, jų nesant, daryti žygių, kad komandos būtų įsteigtos.

Atsargos kariams ugniagesiams aktingai dirbant vietos šaulių ar kitokiųse ugniagesių organizacijose, žymiai padidėtų ir paaiškėtų mūsų kaimuose ir miesteliuose priešgaisrinės apsaugos reikalas.

Didelis procentas gaisrų paskiausiai įvyko dėl neatsargaus elgimosi su ugnimi, dėl dūmtraukių ir pečių netinkamos priežiūros, dėl padegimo ir apdraustųjų trobesių sudeginimo tikslu išgauti apdraudimo premiją. Ugniagesių uždavinys ne tik gaisrui kilus jį likviduoti, bet ir perspėti turto savininką nuo artėjančios ir galimos įvykti nelaimės. Todėl ugniagesių, ypačiai kaimuose, kur būtų įkurtas prie šaulių ugniagesių komandos skyrius, būtų tikslas, nerečiau viena kartą per mėnesį, patikrinti savo rajono gyventojų gyvenamųjų namų ir kitokių pastatų, kuriuose kūrenama ugnis, dūmtraukių ir pečių užlaikymas. Pastebėjus,

kad netvarkoje, gyventoją perspėti, nurodyti, o neklausančius atitinkamai sutvarkyti.

Kas metai Lietuvoje sudega daugiau kaip už 10 milijonų įvairaus turto. Jeigu mes mokėtume šį lobį tinkamai apsaugoti nuo sunaikinimo, tai tie 10 milijonų litų, kurie nueina į padanges ir negrižta, galėtų pasilikti krašte, ir toks didelis kapitalas ne vienam mūsų krašto gyventojui palengvintų būvį.

Todėl, išeidami į atsargą kariai ugniagesiai, pirmon eilėn, dar tebetarnaudami kariuomenėje, turėtų šią savo tolimesnę veiklos paskirtį ne kartą apgalvoti. Kariai ugniagesiai, tarnaudami aktyvioje karo tarnyboje, turi atsiminti, kad čia kiekvienas, nors ir nedidelės reikšmės, priešgaisrinės apsaugos praktiškas darbas, gaisrų gesinimas, turi be galo didelės reikšmės ateity ugniagesybos srity. Norint būti tikrais ugniagesiais, nepakanka atlikti kelis gaisrų gesinimo darbus, nors ir praktiškai. Reikia atidžiai išstudijuoti, kiek leidžia sąlygos, ugniagesyba praktiškai, ir ją taikinti gyvenime vėliau, dirbant savarankiškai, prisilaukiant ankščiau savo viršininkų duotų teoretinių nurodymų, veikti civilinėse ugniagesių komandose kaimuose ir miesteliuose.

L. Rudaitis

Atvykom

Prie viešo kelio snaudė uosiai,
beržai žali šnarėjo tykiai,
kai mes palikę tėviškę žieduose
su vėjais gegužės atvykom!

Atvykom nuo Baltijos pajūrio,
nuo Palangos, Biržų, Varėnos. —
Visus viena mintis į čia subūrė
kur pratinantis prie ginklo bėga dienos.

Atvykom su plazdančia jaunyste,
su noru ginti išmokytą tėvynę,
su noru Vilnių vėl išvysti,
kaip paukštę laisvą Lietuvos krūtinėj.

Atvykom rengtis didžiam žygiui
ir uoliai dirbti kilnų darbą,
kad, stoję kada nors kovon nelygion,
iškeltume tėvynės šventą vardą.

Atvykę dirbsime, kaip vyrams dera,
kuriems aiškiausi jų keliai,
šiandieną pradedam jau naują barą —
laisvos Lietuvos laisvi vaikai...

Viktoras Miliūnas

Pirmyn, su džiaugsmu ir daina!

„Jūsų pareiga būti kariais yra didesnė negu jūsų gyvenimas“, — tarė kartą Napoleonas savo kareiviams.

Ką gi jis norėjo pasakyti šiais trumpais keliais žodžiais. Jis šiais žodžiais daug ką pasakė. Jis davė suprasti, kad kariui uždedama pareiga, nuo kurios pareina ne tik jo asmens, bet visos tautos ir valstybės gyvenimas. Būti kariu, kad užsidėjus tik karišką mundurą ar kepurę, dar per mažai. To žodžio prasmėje glūdi daug gilesnis turinys, glūdi didi atsakinga pareiga.

Kiekvienas Lietuvos pilietis, sulaukęs 21 metų amžiaus, turi teisę būti kariu ir yra šaukiamas atlikti karinę prievolę. Čia jis supažindinamas su kariškojo gyvenimo tvarka, mokomas vartoti ginklą, kad tinkamai būtų parengtas ginti savąjį kraštą nuo išorinių ir vidaus priešų.

Tiesa, ne visi vyrai turi progos pažinti kariškąjį gyvenimą. Vyriausybė nori pastatyti tėvynės sargyboje tik pačius geriausius, ištikimiausius ir sveikiausius vyrus, — tokius vyrus, kurie reikiant galėtų drąsiai eiti į kovos lauką, galėtų drąsiai pakelti ginklą kovoje su priešu.

Šiandieną mums tenka garbė, patekus į rinktųjų vyrų eiles. Mes turime progos įeiti į tą garbingą šeimą — Lietuvos kariuomenę — ir vadinti save pilna teisiais jos nariais. Suprato mus mūsų tėvynė ir, pasitikėdama mūsų vyriškumu, įteikė mums labai svarbų dalyką — ginklą.

Šiandieną pirmą kartą imame į savo rankas ginklą ir turėsime jį pažinti geriau, kaip patys save. Bet kaip gi tai atliksim? Čia reikia darbo. Darbas viską gali. Darbas yra žmogaus gyvenimo laidas. Dirbant tarpsta mūsų ateitis, mūsų laimė.

Kiekvieno darbo pradžia sunki. Kiekvienas darbas iš karto atrodo neįmanomas, nenuveikiamas. Šiandieną atėjome į naują darbą. Atėjome į kilnų, atsakingą, bet viliojantį ir gražų darbą, tą didį pašaukimą būti kariais.

Pirmoji diena mums suteikė keistoką įspūdį. Pasijutome tartum per daug suvaržyti. Neišleidžia iš kareivinių. Žodžiu, visur turime prašytis, o čia dar nei prieiti nei pasiprašyti nemokame. Keista. Namuose vaikščiojome, puikavome, o čia net atsistoti ar atsiliepti nemokame. Taip. Iš tikrųjų nemokame. Nes civiliškumui čia ne vieta. Čia vyrauja tvarka. Čia iš paprasto kaimo bernuželio pasiryžtama padaryti karys, kuriam vėliau pavedama kilni ir atsakinga pareiga — tėvynės laisvę ir garbę ginti.

Juo atsakingesnis darbas, juo geresnio darbininko reikalaujama, juo griežtesne tvarka jis dirbamas. O kur gi gali būti didesnė atsakomybė, jei ne viso krašto, visos valstybės sargyboje. Čia per mažai vien tiktai darbo, čia reikia švento noro, pasiaukojimo, valios bei pasiryžimo ir tėvynės meilės.

Tad neverčiami eikime į šį kilnųjį darbą, bet su noru, su energija, su meile, su šypsena veide. Tada jis nebus mums sunkus, tik malonus, lengvas ir džiaugsmingas.

Nebūkime tinginiai, liurbiai ir apsileidėliai jau iš pirmųjų savo kariškojo gyvenimo dienų. Tinginys mindo po kojomis savo laimę, nuolat keikdamas savo likimą, tuo tarpu darbo žmogus, nors ir prakaitu su-

mirkusiais pečiais ar pūslėtomis rankomis tolydžio žengia pirmyn, tolydžio dirba, nes tik darbe jis randa pasitenkinimą, randa laimę, kuri ir sukaitusį veidą padaro džiaugsmingą ir linksmą.

Šiandieną atėjome į darbo šventę — tinginiams čia ne vieta! Čia darbas, paklusnumas ir sąžiningas tikslus įsakymų pildymas. Kiekvieną mums duotą darbą turime sąžiningai, tiksliai, neatidėliodami dirbti. Tas ne karys, kuris, viršininkui įsakius, eina surauktu veidu, murmedamas. Jis niekuomet neturės pasisekimo, kiekvienu atveju bus ujamamas ir baudžiamas.

Tad nebūkime tokie! Kariškąjį mokslą pamilkime jau iš pirmosios dienos ir stenkimės nuolat į jį gilintis, sąmoninintis. Pusantrų metų — labai trumpas laikas, kad spėtume vien tik verčiami išmokti tai, kas būtina doram kariui. Įdėkime čia savo noro ir tūkstantį kartų daugiau laimėsime.

Likimas suvedė mumis iš įvairių Lietuvos kraštų į didelę ir garbingą šeimą — kariuomenę. Ateidami čion kiekvienas atsinešėme daugiau ar mažiau blogų įpratimų, kurie jau pirmose dienose spėja išėiti aikštėn, sukeldami įvairių nemalonumų.

Meskime visa tai, kas žemina kario vardą, kas teršia ne tik mūsų asmens, bet ir visos kariuomenės autoritetą. Pasilikim tik, kas gera ir klausykime savo viršininkų įsakymų. Jie pamokys mus, kaip dera elgtis, kad aukštai iškeltume kario vardą, kad būtume dori, išmintingi, mandagūs ir sąmoningi tos didelės šeimos nariai, kurioje turime garbės pradėti jau pirmąsias savo dienas.

Padėdami savo civilinį švarką, padėkime ir civiliškumą, pritvinkusį šiokių tokių ydų, o atgrėžkime savo veidą į kariškąjį gyvenimą ir dėkime sau į mintis kiekvieną dalykėlį, kas įeina į kariškojo parengimo programą.

Tad pirmyn į darbą, su džiaugsmu ir daina! Pirmyn į darbą, kuris reikalauja kantrybės, ištvermės, pasiaukojimo ir tėvynės meilės. Ne liūdesiui ir nusiminimams čia vieta. Čia kiekviename mūsų žingsnyje tegimsta naujas noras, pasiryžimas ir nepalaužiama valia žengti pirmyn, arčiau prie tikslo. Tik su noru dirbdami, būsime naudingais krašto gynėjais, o reikiant parodysime, ką gali lietuvis, mokąs dirbti su džiaugsmu ir daina.

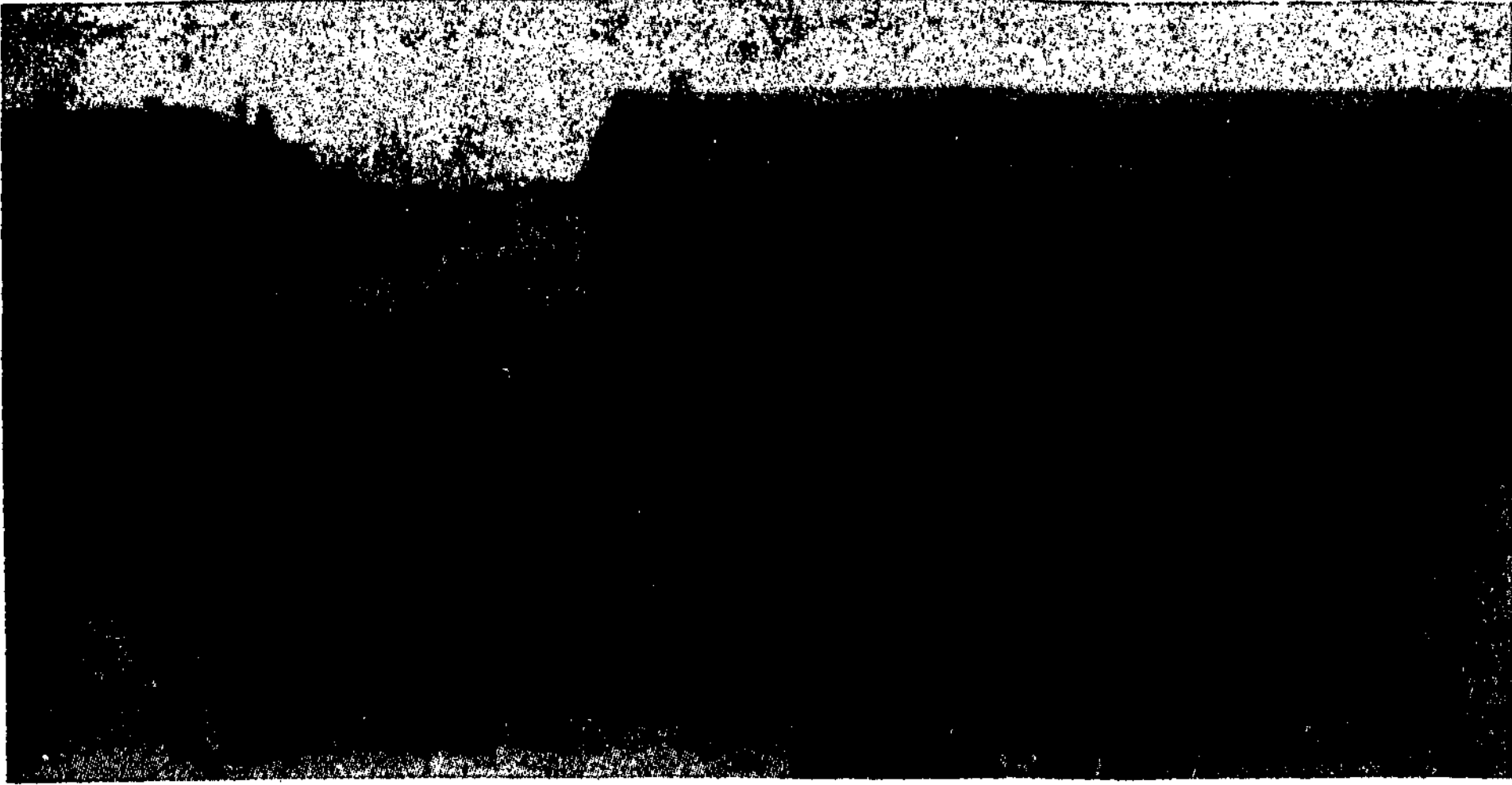
Ant. Dičiūnas



Pakeliui į kareivines

Šulco foto

Gražus mūs būrelis
susirinko iš visos
Lietuvos



Kariuomenė — drausmės ugdymo mokykla

Žvelgdami į civiliškąjį ir kariškąjį gyvenimą, tarp vieno ir kito matome didelį skirtumą. Paprastame žmonių gyvenime mažiau vienodumo, sutartinumo, organizuotumo, o kariškasis gyvenimas atvirksčiai — pagrįstas vienodumo, organizuotumo, kuris vadinamas bendru drausmės vardu, tvirtais pagrindais. Ir iš tikrųjų! Sunku įsivaizduoti ir suprasti tokią didžiulę organizaciją, kaip kariuomenė, kurioje nebūtų drausmės ar įstatymų, reikalingų šiai drausmei palaikyti. Jeigu nors trumpai kariuomenė nuslystų nuo šių savo tvirtųjų pamatų, tai neabejojant, galima drąsiai tvirtinti, kad paliktų neorganizuota palaidų žmonių masė, kuri nieko nesugebėtų veikti. Drausmė — yra tasai tvirtasis pagrindas, kuris jungia visus karius vienon kariuomenės šeimon bendram darbui. Drausmė — pirmasis laidas tos didžiulės šeimos uždaviniams ir siekimams įkūnyti. Jeigu paprastųjų žmonių gyvenime drausmingumo ar nedrausmingumo reiškiniai turi lemiamosios galios pasisekimo laidavimui, tai juo labiau reikšmingas drausmės vaidmuo kariuomenėj. Taigi, drąsiai galima teigti, kad kariuomenė — pirmoji drausmės ugdymo mokykla, pirmoji savo rūmo pamatų stiprintoja.

Drausmės ugdymas nėra lengvas vienos dienos darbas. Ypatingu sunkumu pergyvena drausmės atžvilgiu kariai naujokystės dienomis patekę į kariuomenės eiles iš palaido, civilinio gyvenimo. Tokiems jaunuoliams atrodo nesuprantamas kariškasis gyvenimas ir nesuvokiami ugdomosios drausmės reikalavimai. Čia kariškoji drausmė imasi iniciatyvos ir pareigos tokius jaunuolius įstatyti į drausmės kelią ir apvaldyti jų civiliniame gyvenime įsigalėjusią netvarką, palaidumą, ištižimą. Gera viršininkų auklėtojų taktika ir geras noras iš tokių jaunuolių padaro drausmingus šeimos narius, sugebančius pasiduoti bendrai kariuomenės drausmei. Tačiau karių viršininkai su tokiais jaunuoliais turi elgtis atsargiai, nuosekliai lenkti juos drausmės reikalavimams, kad neužmuštų juose esančios iniciatyvos, pasitikėjimo. Per didelis drausmingumas gali pakenkti jaunuolių dvasiai, nes, negalėdami atlikti visų drausmės reikalavimų, su nepasitikėjimu žiūrės į kariuomenės gyvenimą, nesitikėdami iš jo nieko gera. Viršininkų gera valia ir pedagogiškas žodis būtinos drausmės ugdymo priemonės. Tik patekusius į kariuomenės eiles jaunuolius viršininkai auklėjamuoju būdu turi skatinti ir pamažu leisti jiems pamilti kariuomenės gyvenimą, jos tvarką, kad patys

pergyvendami pajustų tą be galo reikšmingą gyvenimo priemonę. Nuoseklios priemonės ir protingas jų vartojimas, be abejojimo, padės išugdyti karyj kariškumo dvasią ir uždegs jį ryžtamai aukotis ugdomai drausmei palaikyti.

Kalbant apie drausmės ugdymą vos patekusiuose į karių eiles jaunuoliuose ir bendrame kariuomenės gyvenime, reikia pabrėžti, kad ugdomoji drausmė plauktų iš pačių karių iniciatyvos, jų aktingumo, kaip būtina sąlyga jų gyvenimui. Vad., ugdomoji drausmė turi būti aktinga, trykšte trykštanti iš jų sielų gelmių, nes tik tokia drausmė yra galingiausia kariuomenės gyvenime. Kalbamoj dvasioj ugdomas karys turi veikti ne tik viršininkų įsakomas, bet ir ypač pats, rodydamas kuo daugiausia savo iniciatyvos ir sumanumo. Griežtos drausmės reikalavimas, ypač naujokystės dienomis, kaip sakiau, gali užmušti karyj aktingumo dvasią ir iš jo gali padaryti ne aktingą karį, bet automata, be pasitikėjimo, savo valios, o kitų tarną, vergą. Tatai drausmės ugdytojams svarbu tvirtai žinoti ir visuomet atsiminti.

Ugdytina karyj tokia tvirta drausmė, kad ji būtų gyva karyj, išėjusiame į civilinį gyvenimą. Tik tokią ir taip tvirtai įdiegtą kario sielon drausmę, kurios atbalsiai būtų gyvi ir civiliniame gyvenime, tikrai galime pavadinti kariškąja drausme, kuri sugebės karį priversti aukotis ir tada, kai pašauks Tėvynė pavojaus valandą.

Kariai, būkime tomis tvirtomis plytelėmis, kurios, nepalaužiamos tvirtos drausmės sujungtos, būtų tuo pamatu, ant kurio remiasi visas kariuomenės gyvenimas.

Ats. j. ltn. J. Sinickas

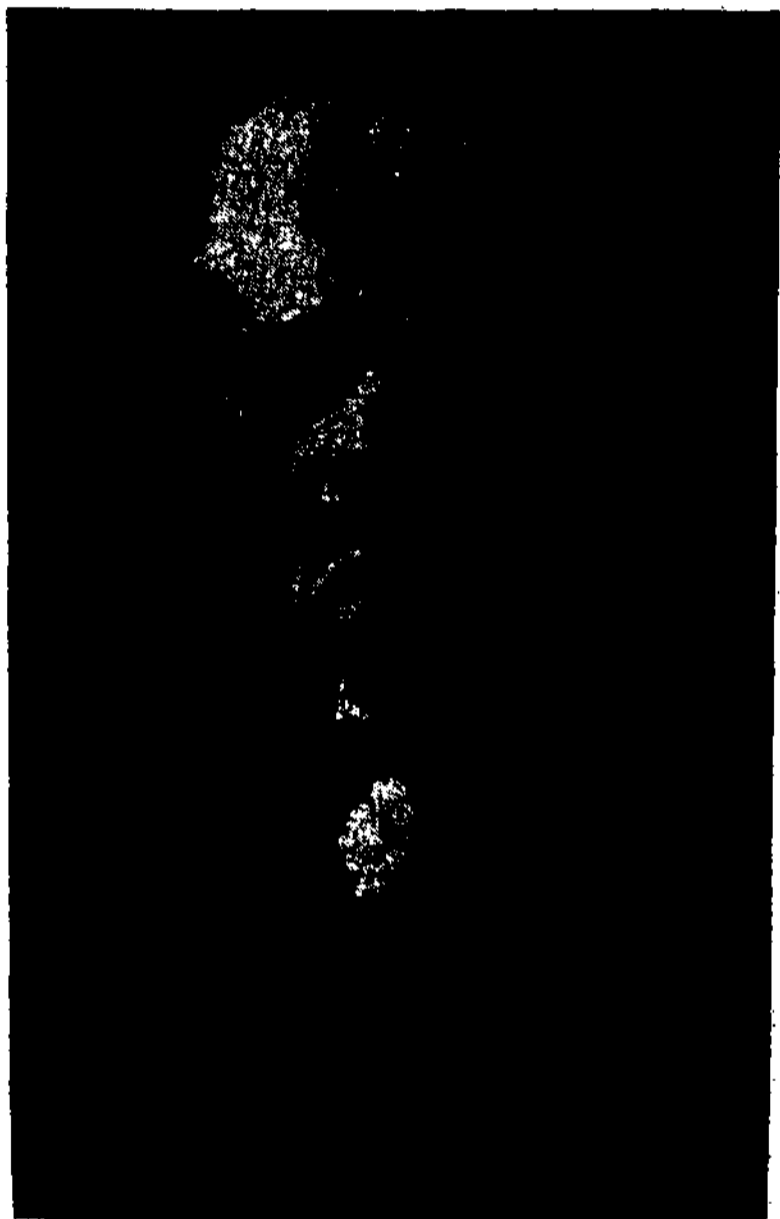
PRIEŠLĒKTUVINĖ TRAUKINIŲ APSAUGA

Lenkų „Przeład Wojskowo-Techniczny“ susirūpinęs priešlĒktuvine traukinių apsauga. Tam reikalui ypač tinka pritaikinti kulkosvaidininkams vagonai, tiksliai sakant, kiek praplėstos vagonų stabdžių budelės. Tačiau vagonų perdirbimas priverstų išimti iš apyvartos daug vagonų. Patogiau būtų padaryti cilindro formos kulkosvaidžių bokštelius 1,10 m aukštumo ir 0,82 m platumo. Toks bokštelis sveria 140 kg ir lengvai gali būti pritvirtintas prie kiekvieno vagono, be to, jis tinka pritvirtinti ir prie kiekvieno namo. Karo metu numatoma statyti bokštelius 1-me ir 15-me vagonuose. Jei traukinys ilgesnis, tai statoma po 1 lizdą 10 vagonų. Kulkosvaidininkai skiriami iš miestų ar apskričių, stočių ar etapų komendantūrų. Kulkosvaidininkams vadovauja traukinio komendantas. Tuo būdu manoma, apsaugoti traukinius nuo priešlĒktuvų atakų.

A. a. Julius Ganusevičius

Balandžio 30 d. Kėdainiuose širdies liga mirė 76 metų senelis, dr. Julius Ganusevičius. Lietuva netenka dar vieno garbingo sūnaus, kuris per visą gyvenimą ištikimai jai tarnavo.

Velionis gimė 1858 m. Daniūnų polivarke, Pasvalio v., Biržų apskr. Gimnaziją baigė Rygoj, o medicinos fakultetą Maskvos universitete. Po vienerių metų praktikos Maskvos miesto ligoninėse, gydytojas Julius Ganusevičius 1888 m. grįžo Lietuvon ir apsigyveno Šėtoje (Kėdainių apskr.), kur, besiversdamas gydytojo praktika, išgyveno 20 metų. 1908—1915 m. buvo Kėdainių apskrities ligoninės vedėju, 1915—1918 m. mobilizuotas rusų karo tarnybon, grįžęs



A. a. Dr. Julius Ganusevičius

1918 m. į Kėdainius, ėjo toliau apskrities ligoninės vedėjo pareigas. 1922 m. persikėlė Jonavon, kur per 10 metų buvo vidurinės mokyklos gydytoju ir apie 4 metus ligonių kasos gydytoju. 1932 m. dėl senatvės nuo tų pareigų atsisakė ir kaip pensininkas persikėlė į Kėdainius, kur ir mirė.

Velionis buvo nepaprastai didelis Lietuvos patriotas. Nors jis gimė aplenkėjusioje bajorų šeimoje, tačiau per visą savo gyvenimą jautėsi esąs tikras lietuvis ir didžiavosi savo biržietiška kilme. Baigęs universitetą nepasiliko Rusijoj, bet savo, kaip gydytojo praktikai, pasirinko gilų tėvynės kampelį, kad galėtų visokeriopai padėti vargstančiam lietuviui kaimiečiui. Velionis buvo pareigos žmogus, nesiekias turto, asmeniškų gerovės. Per 40 metų bedirbdamas nesukrovė jokio turto. Dėl to visada šelpdavo organizacijas, draugijas ir paskirus žmones.

Velionis buvo visų mylimas ir gerbiamas dėl savo tolerantiškumo, demokratiškumo ir nuoširdumo. Gal tik kai kurie dvarininkai jo dėl to nemėgo. Nors kaip gydytoją jį aukštai vertino, bet dėl jo demokratiškumo ir palaikymo ryšių su kaimiečiais „mužiku“ vadindavo.

Anais laikais, kai lietuviškoji spauda buvo persekiojama, velionis kontrabandos keliu gaudavo lietuviškų laikraščių ir knygelių, kurias vėliau išdalydavo kaimiečiams lietuviams.

Tie, caro valdžios akimis žiūrint, neleistini velionies darbeliai buvo vietinės valdžios atstovų žinomi, bet dėl gerų jo santykių su vyriausybės galybomis (kaip min. pirm. Stolypinu, finansų min. Pokrovskiu (kurių šeima vasaromis, gyvenančias netoli Kėdainių, jis gydydavo) bijodavo jį skusti, nes kiekvieno valdininko panašus elgesys galėdavo baigtis jo paties perkėlimu į kitą vietą. Ir nors retkarčiais buvo daromos jo bute kratos, bet, paprastai, nieko nebuvo „randama“. Anuo laiku ne vienam lietuviui inteligentui, kuo nors nukentėjusiam nuo rusų valdžios persekiojimų, dr. Ganusevičiaus pažintys padėdavo išsisukti nuo kalėjimo ar kitokių bausmių.

Kovų dėl mūsų nepriklausomybės laikotarpy velionis parodė didžiausią pasišventimą ir pasiaukojimą. Kaip žinome, 1919 m. pradžioje ties Kėdainiais įvyko pirmosios mūsų kariuomenės kautynės su raudonarmiečiais. Čia velionis, nepaisydamas savo senyvo amžiaus nei savo sveikatos, nei pavojaus gyvybei, vyko frontan, kur padėjo mūsų sužeistiems kareiviams. Vėliau siaučiant raupų bei šiltinių epidemijoms, velionis su įgimtu jam pasiryžimu stjo gelbėti iš mirties nagų karius, eidamas drauge ir gydytojo ir felčerio ir gailastingosios sesutės pareigas, taip pat gelbėjo ir šiaip žmones.

Ponas Respublikos Prezidentas 10 metų mūsų kariuomenės įsikūrimo sukaktuvių proga velionį už jo didelius nuopelnus mūsų kariuomenei apdovanojo D. L. K. Gedimino III laipsnio ordinu.

Velionis palaidotas gegužės 3 dieną Kėdainių miesto kapuose.

Kėdainiečiai liūdi netekę garbingo vyro, o Lietuva — tauraus lietuviu.

Lengva jam bus gimtoji žemelė...

Žalia tėvynė

Pražydo tėvynė vainikais margais.

Žalieji jos plotai, lyg jūros.

Kur eisi — sustosi — vis tą pat matai —

Žaliuosius pavasario rūmus.

Graži tu, tėvynė, gegužės naktim,

Kai gieda lakštingalos mažos,

Kai vasara žaidžia karšta su tavim,

Padangė melsvai nusidažo.

Žydėki, tėvynė, žydėki plačiai —

Tau saulės jau nieks neužstoja.

Juodosioms naktims jau sugrižti neleis

Ginkluotas lietuvis artojas.

Kazys Bradūnas

Pagerbtas Lietuvos draugas

Yra draugų dėl artimo bendrojo sugyvenimo, reikalingų, bet yra visai nesuinteresuotų, idėjinių draugų. Tokių mes turime tolimoj gražiojoj Suomijoj, kur žavi gamta, kur nuoširdūs, sielos žmonės.

Apie juos jau mes skaitėm Kario Nr. 12 ir matėm ten jų atvaizdus. Tai mūsų generalinis garbės konsulas Helsinky Dr. R. Oeller'is ir Suomen Sotilas vyr. redaktorius p. Rolf Tiivola. Abiejų darbas, palankumas ir nuopelnai Lietuvai karštai sutinkami, jaučiami ir didžiai vertinami.

Neseniai Resp. Prezidentas A. Smetona už nuopelnus Lietuvai Suomen Sotilas vyr. redaktorių p. R. Tiivola apdovanojo D. L. K. Gedimino ordinu. Balandžio 25 d. mūsų konsulato, Helsinky, iškilmingam priėmime, dalyvaujant visam konsulato personalui, ordinas buvo įteiktas.

Kaip žinome, p. pastorius Tiivola labai susidomėjęs Lietuva ir dažnai savo laikrašty įdeda straipsnių apie mūsų kraštą. Šiais metais, kaip jau minėjome Kario Nr. 12, Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvių proga išleido net atskirą, specialų — Lietuvai paskirtą S. S. numerį. Maža to, tos dienos proga p. Tiivola savo „Uusimaa“ pulko kareiviams, kur jis yra pastorium, laikė dar paskaitą apie Lietuvą.

Šią mūsų Respublikos Prezidento dovaną p. Tiivola su didele padėka ir džiaugsmu priėmė. Tai matom iš jo padėkos rašto, atsiųsto mūsų garbės konsului p. Dr. R. Oeller'iu. Laiškas ypatingai gražus, nuoširdus ir labai brangus mums lietuviams. Todėl pasiskaitykim jį:

Visai nelaikau savęs tokios garbės ir malonės vertas, nes Lietuvai visai mažai tesu padaręs. Tai, kas buvo mano padaryta redaguojamame laikrašty, yra, be abejo, vien tik Jūsų paties nuopelnas. Bet ką ateityje Lietuvai galėsiu padaryti, visuomet mielai darysiu.

Aš Jums, gerb. p. Konsule, esu sakęs, kad visuomet buvau giliai susidomėjęs Lietuva ir galiu sakyti — nuoširdžiai myliu ją ir jos kilnią tautą.

Visuomet, galvodamas apie Lietuvos praeitį,

šali ir tautą, esu giliai susijaudinęs. Jei tai tiesa, kaip girdėjau, kad lietuviai laiko Suomiją pasakų šalimi, tai ir aš galiu sakyti, kad Lietuva yra mano vaizduotės pasakų šalis.

Iš tikrųjų, nors daug pažįstu svetimųjų kraštų, bet niekad taip karštai neplaka mano širdis, kaip dėl Lietuvos. Kadangi, be visa tai, man buvo suteikta tokia didelė garbė, įteikiant man L. D. K. Gedimino ordiną, tai jaučiuos



Vyr. Suomen Sotilas redaktorius, pastorius R. Tiivola

Ilg noris duoti pažadą pasišvesti Lietuvai ir jos didvyriškai tautai. Todėl nuolankiai prašau Jus, gerb. p. Konsule, jei, Tamstos nuomone, galėčiau kuo nors Lietuvai patarnauti, tai visuomet prašau atsiminti apie mane. Kada perduosite mano padėką Lietuvai, prašau Jus drauge perduoti mano užtikrinimą, kad visuomet, nešiodamas Gedimino ordiną, jausiuos didžiai pagerbtas.

Į poligoną!

Saulė juokias, šypsos,
Saulė auksą barsto,
Ir vainikai žydi
Ant žiemužės karsto.
Sudieui kareivinėm
Ir žaliai rajonui,
Mes išeinam, skrendam,
Mes žirgais išjojam.

Sudievu ir miestui,
Dulkėtam mūriniam.
Tas tik yr' kareivis,
Kas Gaižūnus žino.
Ten šilojai platūs
Laukia išsiilgę,
Jiems ugningų dainų
Laukti buvo ilgu.

Vyrai ten galiūnai
Dieną dirbs, lyg vėjas:

Čia atakon griūna,
Čia vėl šviną sėja.
O tenai prie miško
Užaus vis patrankos,
Skris žaibu gusarai,
Lėks audringu šuoliu.

Raižys vis padangę
Sakalai plieniniai,
Ryšininkai narplios
Ilgą ryšio giją.
Drąsūs pionieriai
Žemę drebins darbu,
Tankai tie galiūnai, —
Niekas jų nevaržo.

O po darbo naktį
Užmigdys mus girios,
Oš slaptinę dainą
Apie didžiavyrius.
Sutvirtės ir siela,
Sutvirtės ir kūnas

Žaliai poligone —
Juk visiems taip būna.

Dirbsime tėvynei,
Dirbsim dainų kraštui,
Nes rytuos mūs širdį
Aras vis dar drasko.

Vakaruose niaukias
Debesys juodieji,
Gal kur jūra ošia
Eisime pirmieji.

Tau, tėvyne, dirbam,
Dirbame su noru,
Brangų poligoną
Mylime, kaip brolių.

Tik greičiau, greičiau gi
Ten, kur girios plačios;
Kur žalia jaunystė
Laimės jūroj taškos.

Kazys Bradūnas



IŠVAŽIUOJAM-RIAM-ČIAM-ČIAM!

Svilų kaimo ūkininkų pažibos Jurgio Karklo troboje buvo jaučiama šventadieniška nuotaika. Šiandie šeima išlydi jaunąjį Karklą sūnų Joną į kariuomenę. Visi tyli. Niekas nedrįsta sudrumsti tos iškilmingos atsisveikinimo rimties.

Pagalvok, Karklienė, tvarkydama sūnaus dėžutę, prabyla:

— Žiūrėk, seni, koks kumpis. Raudonas, kaip kraujas, rodos, vakar išpiautas iš meitelio šlaunies.

— Puikus, močia, puikus, — šypsosi Karklas. — Tai sulaukėm džiaugsmingų išleistuvių. Tik pagalvok, mūsų Jonas jau vyras, vyksta atlikti karinę prievolę, pasisemti reikalingiausių žinių. O kaip čia seniai dar buvo kūdikis, ant rankų nešiojom...

Karklienė pikta pažvelgia į savo vyrą:

— Ir gėdos neturi, seni, džiaugdamašis sūnų išleisdamas į vargą. Verkti turėtum, o ne linksmintis.

— A, ja, jai močia, močia... Nu ir ko verkti, rūpinties. Argi į Sibirą sūnų išleidžiame. Džiaukis, kad Joną tik priėmė į kariuomenę. Šiaip kokių ten neima, o jei jau priima, tai tik sveikus, tvirtus, apsuksius vyrus, o ne sutizėjus.

Karklas dar norėjo kažin ką sakyti, tačiau jo kalbą nutraukė įėjęs Jonas.

— Kam tiek daug visko kraunate, tėveliai. Argi į kalėjimą važiuoju. Nenumirsiu iš bado per tuos pusantrų metų. Atitarnauja kiti, parvažiuoja sveiki, tvirti — ko čia jums, tėveliai, taip rūpintis.

— Nežinai, vaikeli, kariuomenės pyragų, todėl taip kalbi. Pamatysi, kai džiaugsies turėdamas savo maisto. Pamenu, rusų laikais beveik visą meitelį įdavo važiuojant, — įtikinėjo Karklienė.

Jonas šypsosi žiūrėdamas į savo motiną. Iš lengvo prisiartina ir taria:

— Motute, juk ne į Sibirą važiuoju, bet čia pat, už gimtosios tėviškės laukų, iš vienos šeimos į kitą. Į karišką šeimą, motute. Juk ten ne rusai, bet savieji. Tie patys broliai, iš tų pačių lietuviškų kaimo trobelių ištraukti vyrai.

— Et, sūnau, moteris lieka moterimi, — įsikiša Karklas. — Įsikala į galvą kokią klaidingą mintį, paskui ir rūpinasi, verkia...

Karklienė, ašarotomis akimis, pažvelgė pirmą į vyrą, paskui į sūnų.

— Taip, taip, nesirūpink... Jūs tik mane ramindami taip kalbate, o iš tikrųjų sunku kariuomenėj, pati žinau.

— Ką jau čia, močia, sunku. Žiūrėk, ką rašo laikraščiai. Pats „Kary“ skaičiau apie kareiviams rengiamas įvairiausias pramogas. Tai valstybės teatras, tai kinas, tai visokiausios ekskursijos. Kur rasi

geriau, kur pasisemsi daugiau patyrimo, žinių, — kalbėjo Karklas.

Karklienė:

— Laikraščiai... Jie apie viską gerai rašo... Ech...

— Tiesa, sūneli, gal ir lašiniukų įdėti, „širdžiai nutrūkus“ bus gera gabalėlį suvalgyti.

— Pakaks, mama, pakaks. Jei reikės — vėliau atsiųsite... Neliūdėk, matute, nesirūpink... Po apmokymo gausiu atostogų, parvažiuosiu, papasakosiu apie kareivišką gyvenimą. Pamatysi, kai greitai prabėgs tasai keliolika mėnesių. Nepajusi, kai vėl būsiu pas tave tas pats, tik daug tvirtesnis, tavo sūnus, — nuoširdžiai kalbėjo Jonas.

— Ką jau, sūneli, motina turi rūpintis savo vaiku, — guodė Karklienė.

— Tiesa, sūnau, kaip su tarnyba. Ar begausi atvažiuavęs tą pačią vietą, — paklausė Karklas.

Jonas:

— Tikiuosi, tėveli, kad atlikęs karinę prievolę vėl galėsiu tarnauti. Vakar, atsisveikindamas viršininkas pasakė: „Nenusimink, Jonai, parvažiuavęs vėl galėsi užimti senąją vietą. Laikiniai, kol grįši, priimsiu kitą. Negaliu gi atsisakyti nuo tokio darbininko, kaip jūs.“

— Taip, tai taip, sūneli, tačiau ką gali žinoti, kas įvyks per tuos pusantrų metų. Gal, grįžęs, neberasi senojo viršininko, o tada kas, — rūpinosi Karklienė.

— O tada, mama, žalieji dirvonai, tiesiosios vagos ir plaukianti rugiai paguos mano tvirtą sielą... Nemanyk, kad mano rankos temoka valdyti plunksnakotį. Ne!... Štai, žiūrėk, motute, tos baltos rankos nepabūgs nei plūgo, nei kirvio, nei dalgės, — susijaudinęs tikino sūnus.

Karklas apkabino savo sūnų ir tarė:

— Nesitikėjau, sūnau, kad mano žiloji galva susilauks tokios didelės paramos.

— Dvidešimt šeši kilogramai mėsishko valgio, kažin ar užteks, — pertraukė Karklienė.

— Per daug, motute, kur aš tiek suvalgysiu. Tik pagalvok, dvidešimt šeši kilogramai, beveik du pūdu. Juoksis visi pamatę taip apsiginklavusį pilvo ginklais, — kalbėjo Jonas.

Karklienė:

— Tegū sau juokiasi. Nenoriu, kad mano sūnus badautų. Valgyk, sūneli, kai pritrūksi — rašyk, atsiųsime.

Jonas:

— Nesibijok, motute, kariuomenėje maistas geras, nereiks badauti.

Karklas:

— Taip, taip, motin, geras... Žiūrėk, kokie vyrai grįžta iš kariuomenės: raudoni, išsiganę, žaliukai...

— Ką jau čia giri, seni, — karščiaivosi Karklienė. — Pats netarnavai kariuomenėj, todėl taip ir kalbi. Joneli brangusis, kaip nors tu ten prašyk, kad tave anksčiau paleistų. Visur rašyk prašymus, viską išdėstyk...

Jonas:

— Neverk, motute, neliūdėk... Man skaudu žiūrėti į tavo ašaras. Kam tos senos rusiškos tradicijos, kam tas sielvartas. Džiaugtis turėtum, motinėle, kad užauginai sūnų, kuris reikalingas tėvynės apsaugai.

Per Karklienės veidą riedėjo didelės, kaip perlai, ašaros, klausant sūnaus žodžių.

Karklas pažvelgė į savo sūnų ir sušuko:

— Puiku, sūnau. Tu man brangus už tuos žodžius. Taip ir reikia jaunajai kartai, būsimesiems tautos darbininkams. Dirbkite, renkitės, jaunieji mūsų įpėdiniai.

Jonas:

— Taip, tėve, visi turime rengtis ateities darbui. Tik pagalvok, jei mes, jaunieji, nesirengsime, neturėsime kariško mokslo žinių, kas tada bus. Ateis priešai, sunaikins gimtąsias pastoges, išniekins tautos šventenybes ir užgniauš mūsų laisvę ir nepriklausomybę.

— Ak, Viešpatie, ko mes susilauksime iš to savo sūnaus. Ir kokie dabar tie jaunieji žmonės. Kai pradeda kalbėti, tai kaip iš rašto drožia. Kur čia suprasi tą naująją gadynę. Pirma, būdavo, virintą taboką geria, arbatžoles rūko, kad tik išsisuktų nuo „rekruto“, o dabar trokšta tarnauti, — stebėjosi Karklienė.

Karklas:

— Taip, močia, dabartinis jaunimas kitoks. Ne mums, seniems, suprasti jų užsimojimus ir darbus.

Jonas:

— Taip, tėveli, man labai linksma, kad supranta te mane. Malonu būtų dar ir ilgiau pakalbėti, tačiau nėra laiko, reikia skubėti į stotį.

Karklienė:

— Vaje, sūneli, jau laikas į stotį. Palydėsime ir mes.

Karklas:

— Skubėk, močia, imk visus daiktus ir einame.

— Joneli, gal skilandžio dar įdėti. Traukiniu važiuodamas turėsi kuo pasistiprinti, — tvarkydama ryšulius siūlė motina.

— Nereikia, mama, ir taip jau visko prikrovėte per daug, pusei metų pakaks.

Visi skubiai pasirengė. Jonas greitai atsisveikino su pažįstamais ir kaimynais. Po dešimties minučių, pro sukrypusį kryžių, praėjo Karklų šeima. Jonas paliko tėviškę.

Stotis.

Visur pilna jaunų veidų, džiaugsmo ugnimi liepsnojančių akių. Tai jaunieji kariai, būsimeji tėvynės gynėjai.

Kada pasirodė Karklų šeima, traukinys jau buvo atėjęs. Karklienė uždususi kalbėjo:

— Skubėkime, Joneli, kad nepavėlintume. Ak, kaip sunku atsisveikinti.

— Tačiau laikas, močia, atsisveikinti, — tarė Karklas.

— Laikas, tėveliai...

Karklas priėjo prie sūnaus, giliai pažvelgė į jo akis, tarytum norėdamas išskaityti iš jų sūnaus ateitį, ir prabilo:

— Būk tvirtas ir ištvermingas, sūnau. Nepadarėk savo senam tėvui gėdos. Nenusikalsk. Pareigas visada atlik sąžiningai. Būk toks karys, apie kurį vieną kartą tu man skaitei „Karyje“ ir pasižadėjai būti tokiu pat.

— Savo žodį ištesėsiu, tėve. Nebijok, tavo sūnus nepadarys Karklų šeimai gėdos, nenusikals.

Karklienė ašarodama atsisuko į sūnų, išsiėmė nedidelį metalinį kryžių ir pradėjo žegnoti:

— Vardan Dievo Tėvo... Telaimina tave Viešpats visur ir visada, te kiekvieną tavo žingsnį seka budri Jo akis. Rašyk, Joneli, kai tik ko pritrūksi — tuoj pranešk, atsiųsime.

Jonas apkabino savo tėvus:

— Sudieu, tėveliai! Būkite laimingi ir džiaukitės išlydėję savo sūnų. Laukite kareivėlio parvažiuojant; tokio žvalaus, raudono, kaip bijūno...

— Sudieu, vaikuti, laimingai!...

Jonas vikriai įlipo į vagoną, kur jo laukė šimtai tokių pat draugų.

Traukinys dusliai sukosėjęs pradėjo judėti.

— Važiuojam! — pasigirdo skardus konduktoriaus balsas.

Pro vagono langus žiūrėjo šimtai šypsančių veidų, plėvėsavo baltos skepetaitės...

— Sudieu, namiškiai, seserys, mergelės, — iš šimtų krūtinių veržėsi paskutiniai atsisveikinimo žodžiai.

— Sudieu, jaunieji kariai, — atsisveikino išlydėjusieji.

Jonas stovėjo prie lango ir susimąstęs žiūrėjo į liekančius tėvus.

Traukinys, tris kartus sušvilpęs, dingo žaliuoti pradedančiam miškelyje. Jis nuvežė jaunuosius į kariškąją šeimą, į gyvenimo mokyklos rūmus — kareivines.

V. Burkauskas



Pirmą kartą apsilikome kariškais drabužiais

Baužos foto

Stabdymas

Stabdymo pozicijų užėmimas

17-am „Kario“ numery susipažinome, kas tai yra stabdomosios kautynės, kuo jos skiriasi nuo kitų kautynių rūšių ir kada reikia priešas stabdyti.

Šį kartą trumpai prisiminsime, kaip kovojamose stabdomosios kautynės, t. y. kaip jos vykdomos. Taktiško pavyzdžio žemėlapy skaitytojams neduodu, nes tokio pavyzdžio aiškinimas užimtų per daug vietos, o be to, tokių pavyzdžių jau daug esame matę poligone, lauke, smėlio dėžėje ir žemėlapy. Todėl duosiu tik kelis teoriškus minčių žiupsnelius.

Stabdomosiose kautynėse vietovės pralaimėjimas neturi reikšmės, svarbu tik taupyti savo jėgos ir laikas. Štai kodėl, pradėdant stabdomąsias kautynes nuo pirmosios vietovėje pasiektos ribos, eilinės ribos priešui stabdyti renkamos ne pirmyn, t. y. ne prieš link, kaip puolime, bet atgal, savo link. Jei priešą stabdo vienoje vietoje ne mažiau kaip vienas pulkas, tai vietovėje renkamos vadinamosios priešinimosi zonos, kuriose renkamos atskiros stabdymo ribos ir punktai. Aukštesniojo viršininko įsakyme nurodomos tokių priešinimosi zonų priekinės ribos. Tarp dviejų zonų priekinių ribų atstumas vidutiniškai turi būti apie 8 km (5—10 km), kad priešas negalėtų pulti iš eilės dvi priešinimosi zonas, turėdamas savo artileriją tose pačiose pozicijose, bet kad jis būtų priverstas, antrą iš eilės zoną puldamas, būtinai keisti savo artilerijos pozicijas. Pačiose priešinimosi zonose yra eilinės ir tarpinės stabdymo ribos batalionams ir kuopoms.

Kadangi stabdant jau iš anksto žinoma, jog reikės trauktis nuo vienos stabdymo ribos į kitą, todėl nepatartina iš karto daug jėgų arba net visos jėgos skirti į pirmąją stabdymo ribą, bet reikia, be pirmos stabdymo ribos, tuo pačiu metu užimti dar ir antrąją arba tarpinę stabdymo ribą, kad iš karto būtų užimtos bent dvi stabdymo ribos. Užimti tik vieną stabdymo ribą pavojinga ir nepatartina, nes priešas, bent vienoje vietoje į ją įsiveržęs, gali drąsiai eiti toliau. Pasipriešinti jam kitoje vietoje bus labai sunku, o dažniausiai ir visai nebeįmanoma, jei tik šis reikalas iš anksto nebus tinkamai sutvarkytas.

Užimant stabdymo pozicijas mažesniais dalimis ir atskirais šauliais, reikia kasti sau apkasėlius ne priekiniame aukštumėlių šlaite, kaip ginamosiose kautynėse, bet nebijoti net aukštumėlių keteros arba jų užpakalinio šlaito pradžios, kad tik būtų geras matyti ir šaudyti laukas. Tai daroma todėl, kad jau iš anksto žinoma, jog stabdant reikės trauktis, o jei apkasai bus priekiniame aukštumos šlaite, tai būtinai reikės atvirai trauktis per pačią keterą, t. y. per pavojingiausią perbėgimams vietą; tuo būdu patys sau padarytume daugiau nuostolių nuo priešų ugnies.

Sunkieji kulkosvaidžiai stabdomosiose kautynėse būtinai turi būti išdėstyti ne platumon, bet gilumon. Atskiri s. k. gali būti visai arti priekinių pėstininkų, kad galėtų šaudyti priešą ir tuo būdu trukdyti jam artintis prie mūsų, kaip galima iš tolesnių atstumų. Visos sunk. kulkosvaidžių kuopos centralizuotas valdymas stabdant neįmanomas, todėl s. k. būriai arba atskiri s. k. kautynių metu priskiriami šaulių kuopoms arba būriams. Tos pačios taisyklės tinka ir artilerijai.

Stabdomųjų kautynių eiga

Dabar keli žodžiai dėl stabdomųjų kautynių eigos. Šiose kautynėse, paprastai, kartojami vienas po kito priešinimasis ir pasitraukimas. Iš pradžių siunčiami į priešą pusę sustiprinti patruliai prieš žvalgybai trukdyti. Artilerija sutinka priešą jau iš tolesnių atstumų tolima ugnimi. Ji šaudo į priešą pėstininkus ir retai į jo artileriją, nes, pirmiausia, stabdant mažai laiko, o be to, savo jėgos ir artilerija visada silpnesnės už priešą. Priešinimasis arba stabdymas atskirose stabdymo ribose atliekamas kaunantis, t. y. nelaukiama, nieko neveikiant, kol priešas ateis, bet šaudoma, ginamasi, stabdoma. Pėstininkų jėga šiose kautynėse yra sunkių (iš dalies lengvųjų) kulkosvaidžių ir minosvaidžių ugnis. Lengvieji kulkosvaidžiai ir pėstininkai šauliai skiriami dažniausiai tik saugoti s. k. ir minosvaidžių pozicijas ir jų atsitraukimą; jiems patiems betarpiškai stabdyti priešą savo ugnimi beveik netenka, nes priešas beveik niekad arba retai prileidžiamas taip arti, kad galima būtų jį pasiekti taiklia šautuvų ugnimi.

Kadangi stabdyti dažniausiai tenka plačiu baru, be to, turint dar silpną artileriją, netenka nė kalbėti apie užtveriamąją ugnį prieš kiekvieną stabdymo ribą, galima numatyti tokia ugnis tik į ypatingai svarbius punktus ir geras prieigas priešui.

Priešo įsibrovimas į vieną priešinimosi zonos vietą dar ne pavojingas, nes abipus įsibrovimo vietos esančios dalys dar nepasitraukia. Taigi, įsibrovęs priešas, šaudomas iš trijų pusių, labai prastai jaučiasi. Nereikia tik leisti įsiveržusiam priešui išplėsti savo pasisekimą.

Priešinimosi zonoje kautynės vyksta dėl atskirų eilinių bei tarpinių ribų, arba atskirų punktų.

Rezervai naudojami šiose kautynėse:

- 1) Vienai eilinei priešinimosi bei stabdymo ribai užimti.
- 2) Tarpinei stabdymo ribai užimti.
- 3) Labai retai priešpuolimui (kontr-atakai). Priešpuolimas daromas tik tada, jei norima priešas sulaikyti vienoje siauroje vietoje, kur jis ypatingai veržiasi, ir jau įsiveržusį priešą varant.
- 4) Vienai priešinimosi zonai ypatingai sustiprinti, pav., jei kurioje nors vienoje zonoje įsakyta stabdyti priešą iki nustatytos valandos. Tokiais atvejais reikia naudotis visomis savo valdžioje esančiomis priemonėmis, kad gautasis įsakymas būtų įvykdytas, t. y. reikia naudoti ir rezervai.

Pasitraukimas

Dabar keli žodžiai dėl pasitraukimo iš priešinimosi zonų arba stabdymo ribų.

Patogiausiai ir geriausiai atsitraukti — naktį. Jei tenka trauktis dieną — įvyksta atsitraukiančiosios kautynės. Visoms dalims iš karto trauktis neleistina: vienos jų traukiasi, tuo tarpu kitos ugnimi remia atsitraukimą. Traukimas įvyksta ne į kiekvieną eilinę stabdymo ribą iš eilės, bet atskirais šuoliais, vieną ribą praleidžiant, pav., iš 1-os stabdymo ribos dalys traukiasi į trečiąją ribą, tuo tarpu priešą pradeda stabdyti antrosios ribos dalys; paskiau, trečiajai stabdymo ribai pridengiant, pradeda trauktis antrosios stabdymo ribos dalys ir traukiasi tiesiai į ketvirtąją stabdymo

ribą, ir t. t. Žodžiu, visa stabdomųjų kautynių eiga yra nuolatinis stabdymų ir pasitraukimų kaitaliojimas, derinamas taip, kad ne visos dalys kartu trauktųsi arba stabdytų, bet kad, vienoms dalims stabdant, kitos trauktųsi, ir atvirkščiai.

Kyla klausimas, kaip ilgai galima priešas stabdyti vienoje stabdomo riboje ir kaip nustatyti tas laikas, kada reikia pradėti trauktis. Sunku tiksliai pasakyti, kaip ilgai galima priešas stabdyti prieš stabdomo ribą, nes tai priklauso nuo daugelio aplinkybių, pav.: 1) juo daugiau turėsime savos artilerijos ir sunkiųjų kulkosvaidžių, juo jų ugnis bus geriau sutvarkyta, juo ir priešas bus mūsų ugnimi ilgiau stabdomas; 2) jei stabdomo ribos užpakaly bus gera, dengta, raižyta ir trauktis patogiai vieta, galima ilgiau pasilikti stabdomo riboje, nes iš jos pasitraukti nebus sunku; 3) priešą galim ilgiau stabdyti ir tada, kai prieš stabdomo ribą bus gamtos kliūtis, pav., upė.

Pats atsitraukimo momentas geriausiai nustatyti, atsižvelgiant į vietovę. Čia tenka nuolat galvoti apie tai, kad ne per anksti atsitrauktume, t. y. kad priešas iš tikrųjų būtų stabdomas, ir dar svarbiau, kad atsitrauktume ne per vėlai, t. y. kad per daug neįsiveltume į kautynes, nes tada bus labai sunku atsitraukti, o stipresnis priešas mus arba sumuš arba turėsime nuo jo netvarkingai bėgti, t. y. tvarkingas ir gerai sutvarkytas stabdymas virs netvarkingu bėgimu nuo priešo.

Galima nurodyti keli pavyzdžiai, iš kurių matyti, kaip galima nustatyti pasitraukimo momentas:

1) Jei stabdomo ribos užpakaly yra patogiai trauktis vieta, pav., miškas, o priešaky yra gamtos kliūtis,

pav., upė, tai priešas galima drąsiai prisileisti, be pavojaus per daug įsivelti į kautynes su juo, pav., net iki 200 metrų, ir galima pradėti trauktis tada, kai priešas pradės keltis per kliūtį, per upę.

2) Jei prieš stabdomo ribą ir už jos vieta visai lygi, be jokių uždangų, trauktis reikia pradėti jau tada, kai priešas bus 500—800 metrų atstume nuo mūsų. Šis atstumas gali būti kiek mažesnis ar didesnis, atsižvelgiant į savo karių moralę, ištvermę ir jų parengimą. Visais atžvilgiais geras karių būrys be pavojaus prisileis priešą net iki 400 metrų ir po to sugebės tvarkingai pasitraukti, tuo tarpu menkesniam būriui gal būt teks trauktis jau tada, kai priešas prisiartins prie jo iki 1000 m.

3) Jei prieš stabdomo ribą vieta atvira, be kliūčių, o už stabdomo ribos tuoj prasideda miškas, galima pradėti trauktis tik tada, kai priešas prisiartins iki 300 m.

4) Jei stabdomo riba yra aukštumėlėse ir jų užpakaly miškas, bet nuo stabdomo ribos iki miško, pav., 400 metrų atstumas, ir ši vieta visiškai lygi, be jokių uždangų, tai priešas galima prisileisti ne arčiau kaip 400 m iki savų pozicijų. Jei jis tą atstumą yra jau pasiekęs, reikia pradėti trauktis, kad galima būtų pasiekti miškas, kol priešas užims buvusias mūsų pozicijas.

Štai keli bendrieji stabdomųjų kautynių principai. Kaip kiekvienas jų gali būti pritaikytas konkrečiai, apie tai reikia spręsti praktiškai lauke.

Plk. ltn. Raštikis

Liūdnas lenkų seržanto galas

Vieningos lietuvių tautos pastangos ir pasiryžimas iškovoti sau nepriklausomybę, drauge su pirmųjų kariuomenės savanorių drąsumu ir narsumu kautynėse, atsiekė tai, kad garsiomis Radviliškio kautynėmis visiškai liko sutriuškinti bermontininkai, o bolševikai išginti toli už Dauguvos.

Taip sutvarkius reikalą su dviem ano laiko priešais, 1920 metų pradžioje neramus liko frontas tik pietų rytuose, būtent, su lenkais, kurie norėjo pavergti Lietuvą.

1920 metų sausio — vasario mėn. 7-tas (dabar žem. Kun. Butegeidžio pulkas) stovėjo Kurklių — Veprių bare. Antroji pulko kuopa, ltn. Balčiūno (miręs) vadovaujama, turėjo užėmusi pozicijas ir gynė barą tarp Nidokių ir Savidonių. Vasario 24 d., prieš antros kuopos barą, į Bieliūnų kaimą įsiveržė 10 ginkluotų lenkų kareivių ir vienas karininkas, kurie gyventojus pradėjo plėšti ir reikalauti pastochių.

Pasirodžius lenkams, kaime kilo nerimas. Už plėšimus ir žiaurius nekaltų gyventojų kankinimus, ištisi kaimai jų nekentė. Susiorganizavę kaimo vyrai, dažniausiai seni tėvai ir jauni bernaičiai, patys apšaudydavo į kaimą besiantinančius lenkus arba tuojau pranešdavo lietuvių kariuomenės viršininkams. Taip buvo ir šiuo atveju.

Vos pasirodžius lenkams, kokių 16 metų lietuvis jaunuolis pelkėmis atsiskubino į antros kuopos barą, laukdamas, gelbėkit, lenkų kareiviai plėšia kaimą...

Apie Bieliūnų kaimo užpuolimą buvo pranešta kuopos vadui ltn. Balčiūnui. Kuopos vadas buvo gera-

širdis, mylįs savo valdinius, todėl ir visi kareiviai karštai jį mylėjo. Šiuo atveju, parinkęs smarkesnius aštuonis vyrus, jaun. puskraninkio vadovaujamus, pasiuntė į Bieliūnų kaimą. Atsisveikindamas priminė: „Atminkit, nuo vieno drąsaus lietuvių bėga penki lenkai. Tikiu, kad nors vieną „svečią“ man atvesit...“

Surinktai smarkių vyrų grupei neberekėjo daugiau įsakymų. Vienas kuopos vado noras „matyt vieną svečią“ pasakė, ką jie turi veikti. Todėl, labai atsargiai, nors drąsiai, užėjo anapus Bieliūnų kaimo ir užkirto lenkams kelią atgal. Bieliūnų kaime buvo girdėtis triukšmas. Moterys, apsikabinę paskutinių išvaromų arklių kaklus, beviltiškai šaukė pagalbos. Tuo tarpu lenkai jau rengėsi sėst į pastotes ir išvažiuot.

Vos sujudėjo vežimai, iš kaimo pakraščiu pasi-pylė šūviai. Du lenkai tuojau krito vežimuose, kiti, pašokę iš jų, pradėjo bėgti. Bėgančiųjų tarpe buvo matyti sužeistų. O sužeistas pasirodęs dideliu bailiu ir metęs šautuvą pasidavė į nelaisvę.

Taip aštuoni smarkūs vyrukai apgynė kaimą nuo apiplėšimo. Kuopos vadui pristatė ne bet kokį „svečią“, bet lenkų seržantą.

J. ltn. N-as

Ne tas geras kareivis, kuris pirmas puola į karą, bet tas, kuris paskutinis traukiasi iš jo.

Pusvalandis naujokų tarpe

Kuris smalsuolis nemėgsta sekti akimis vedamą iš stoties į dalį naujokų būrį. Iš visų Lietuvos kampų kampelių atvyksta jie traukiniais, jauni, įdegusiais veidais, jaunatvės ir pasiryžimo kupini mokyti ginti savo kraštą, o ir sau naudos kūnui ir sielai pasisemti.

Atvyksta tasai jaunimas, įvairus, margas, palaidas, nesusigyvenęs, o išvyksta į tėviškę žvalus, išprusintas, mokąs ginklą ir įgytas žinias pavartoti vietoje ir laiku.

Teko ir man šiomet pabūti pavasario šaukimo naujokų tarpe gerokas pusvalandis, iš šalies ir intymiai pasidalinti su jais mintimis ir išpūdžiais.

Kaip tolimi mūsų naujokai anų senų laikų „rekrūtams“ bei „novobrancams“, kada į kariuomenę vykimo išvakarėse Lietuvoje prasidėdavo „raudų dienos“, langų daužymai, girtavimai, šėlimas, kurio joki policininkai sudrausti nepajėgdavo!

Dabar naujokas nebe tas. Jis sąmoningas krašto jaunuolis, puikiai suprantąs, kad kariuomenė yra jo pareiga, būtina pareiga, į kurią jis vyksta su džiaugsmu.

Kauno stoties peronas pilnas naujokų. Visokių čia esama: žemaičių, dzūkų, kapsų, klaipėdiečių, frančių su kaklaraiščiais, kaimo bernelių sermėguotų. Su lagaminais, ryšulėliais, dėžutėmis.

Visi jie linksmi, šnekučiuojasi, laukia, kada atvyks ir nusives į dalį. Tik vienas kitas kuklesnis, nedrąsus stovi nuošaliau ir, lyg vaikas pirmąją dieną mokykloje, baukščiai laukia to naujo gyvenimo, savotiško. Tai ne nusiminimas, o susirūpinimas nežinoma ateitimi.

— Iš toli? — klausiu žvalų vyruką.

— Nuo Utenos, Leliūnų valsčiaus.

— O kur paskirtas?

— Į N pėstininkų pulką, — atsako vyrukas.

Kiti naujokai garsiai nusikvatoja:

— Kad jis į pėstininkus tik ir tetinka!

— Nėra ko juoktis: be pėstininkų ir artilerija nieko nepadarytų. Jie, tur būt, žino, kam pėstininkai reikalingi, jei jie yra, — mėgina atsikirsti uteniškis.

Ir kyla naujokų tarpe aštrūs ginčai, kuri kariuomenės ginklo rūšis geresnė ir garbingesnė. Būsimieji raitininkai atkakliai gina kavaleriją, o flegmatiškas stipruolis, dzūkas, artilerininkas, sėdi ant savo lagamino ir, palingavęs galva, iš lėto taria:

— Be artilerijos ir pėstininkai ir kavalerija nieko nereiškia.

— Visos ginklo rūšys, vyrai, naudingos ir viena kitai padeda, — įsikiša gražus jaunikaitis, — štai čia turiu statutų kartu atsivežęs. Juos skaitydavau jau nuo pernai. Pažiūrėkite.

— O kas jis toksai? — klausiu jo bičiulį.

— Pranculis, valsčiuje tarnavo, šaulių būrio valdyboje buvo, — paaiškina užklaustasis.

— Et, — numoja ranka kitas, — man į kariuomenę tai kaip į svečius. Aš jau antri metai skaitau „Kari“. Ir jei tik priims — tuoj į mokomą kuopą.

— Cha, cha, cha, — nusikvatoja kitas, — į mokomą kuopą tokio žvirbliu neims. Va šipaila, tai bent vyras, o tavęs, jei grandinis būsi, kareiviai nebijos.

— Ne vien raumenys pasaulį valdo, — atsikerta vyrukas, — tada išeitų, kad jautis valdytų žmogų.

Pusmilžinui šipailai šitas posakis netinka: jis susisuka bankrutę ir šnairuodamas nueina šalin.

— Na, vyrai, gal uždainuosime „Šeriau žirgelį“, — pasiūlo žemaitis skuodiškis.

— Žmogau, čia stotis, negalima. Gana prisidainavai traukinyje: man gerklė užkimo.

— Padainuosim, vyrai, pulke, kai į koją eiti išmoksime: dabar tik žmones juokinsime.

— Aišku, — pritaria kitas, — iš mūsų elgesio žmonės spręs apie visus naujokus. Laikykimės rimtai ir padoriai.

Ir būrelis vėl susirinkęs ima kalbėtis apie pabūklus, granatas, tankus ir dujokaukes.

— Bet Onytei vis dėlto reikia parašyti, — atsimena kitas, matyt įsimylėjęs, — jau trys dienos, kai neturi iš manęs žinių.

— Et, kad tu vis apie tas mergas negali užmiršti, — piktinasi kiti.

Nuošaliau nuo kitų stovi būrelis švariai apsirengusių naujokų. Vienas nusipirkęs kioske skaito „Lietuvos Keleivį“, kiti kalbasi.

— Tai klaipėdiečiai, nuo Šilutės, — paaiškina man pažįstamas žemaitis.

— Na jo, šlektai rasi ir nebus. Merčius patlab grįžo atitarnavęs prie lietuviškų ulonų ir viską pradem girtis luob, — kalba klaipėdietis.

— Jo, tai pareit nuo žmogaus: gers vyras, tai jam visur sekasi. O jauni ir drūti mes juk esam, — pastebi kitas grynai klaipėdiečių žvejų tarpe vyrukas.

— O, koks džiaugsmas kareiviu būti, — riktelėja kitas. — Rasi, žinote, kur čia Žalias kalnas?

— Netoli, va ten, — parodau.

— Aš esmi įtrauktas prie lietuviškų raudonųjų gusarų. Tai gražus pulks, ar ne?

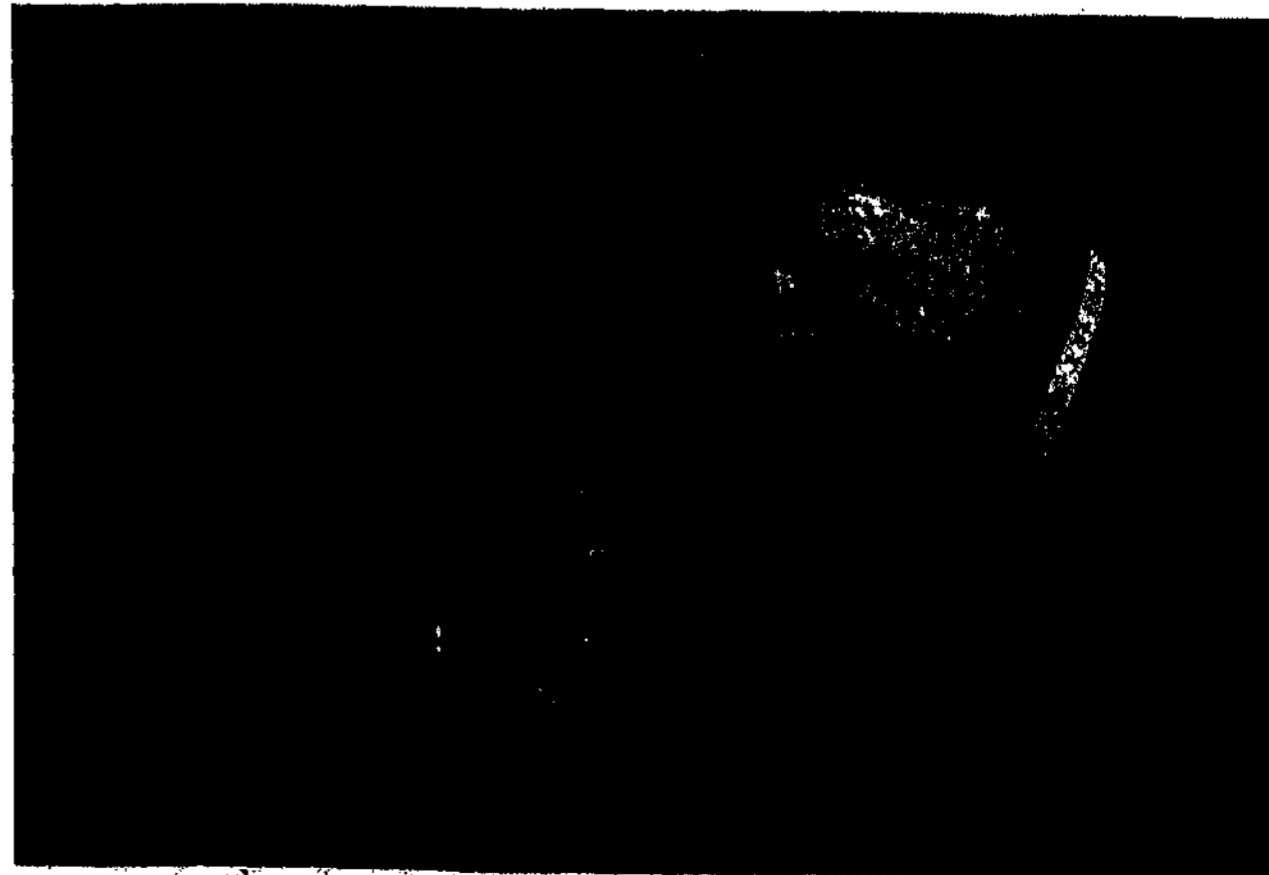
— O, žinoma, sakau, įsitikinsit.

— Mano tėtaitis yra laukininks, jis irgi buvo keturis metus prie karališkų dragonerių regimento (pulko) Tilžeje, o aš prie lietuviškų raudonųjų gusarų, — džiaugiasi klaipėdietis.

Džiaugiuosi ir aš, kai matau, kad toji jaunuomenė darniai ir dailiai stengiasi eiti į koją Kauno gatvėmis ir dar dailiau ji eis grįždama po pusantrų metų į žaliuosius tėviškės laukus.

Tu, tėvyne, gali rami būti! Šie jaunuoliai budės tavo sargyboje, dirbs tavo naudai, gerovei ir garbei krašto gynėjų eilėse.

Henr. Vingėla



Ir tokių reikia kariuomenėj



Ekskursijų reikalai

Ekskursijų reikšmė labai didelė. Todėl visuose kultūringuose kraštuose ekskursijos įvairiais būdais remiamos ir skatinamos. Pavyzdžiui, laikraščių pranešimu, šiemet vokiečiai organizuoja masines ekskursijas į Rytprūsių pasienius ir ekskursininkams gabenti skiria atskirus traukinius.

Lietuvoje tuo tarpu ekskursijos dar mažai tepri-giję. Tačiau daugelis mokyklų, ypač kuriose dirba geresnieji mokytojai, rengia ekskursijas į Kauną, Klaipėdą ir kitur.

Įvedus aukštesnėse ir vidurinėse mokyklose karinį rengimą, tam tikru aplinkkraščiu buvo paragintos mokyklos rengti ekskursijas į Kauną susipažinti su karo dalykais. Ir daugelio mokyklų ekskursijos jau yra aplankę Kauną. Čia jos, žinoma, susipažįsta ne tik su kariuomene, bet aplanko muziejus, bažnyčias, fabrikus ir kitas Kauno įžomybes.

Kai pradžia, tai ir to pakanka. Reikia, kad pirmiausia visos mūsų mokyklos aplankytų laikinąją sostinę Kauną. Juk daugelis mokinių pirmą kartą važiuoja traukiniu, pirmą kartą pamato garlaivį, lėktuvą, keltuvą ir t. t. Toliau jau lankytina Klaipėda, Kuršių kopos, Palanga, Anykščiai, Zarasai, Dzūkų kraštas ir t. t.

Iki šiol Kaune nuolatinės ekskursijų stovyklos nebuvo. Ekskursijos paprastai prisiglaudavo kareivinėse arba mokyklose. Kadangi kareivinės kiek toliau nuo miesto centro, o mokyklose dažnai nebūna vietos, tai pereitais metais vyr. št. spaudos ir švietimo skyriaus viršininko pulkininko Šarausko rūpesčiu buvo įrengta ekskursijų stovykla Parodos aikštėje. Žemės ūkio rūmai maloniai sutiko leisti dykai naudotis bufeto paviljonu. Gusarų pulkas paskolino čiuzinių, paklodžių, antklodžių ir priegalvių. Kauno karo komendantas davė kareivių paviljonui prižiūrėti. Šarvuočių kuopa duodavo maisto. Vyr. št. ūkio skyriaus viršininkas plk. Augustauskas ir rūmų komendantas mjr. Šlapikas visada padėdavo ūkio reikaluose.

Šioje stovykloje per vasarą buvo sustoję ekskursijų: gimnazijų — 3, mokytojų seminarijų — 1, vidurinių mokyklų — 4, pradžios mokyklų — 20, skautų — 5, šaulių — 3 ir jaunųjų ūkininkų ratelių — 10. Iš viso čia yra nakvoję per 2000 žmonių. Rudenį, kai oras atšalo, ekskursijos sustodavo Vinco Kudirkos pradžios mokykloje, kurios vedėjas mok. Bulgarauskas visada rasdavo vietas ir ekskursijoms.

Š. m. „Tautos Mokykloje“ (6 nr.) buvo idėtas straipsnis „Mokinių ekskursijų po Lietuvą reikalai“. Ten buvo paminėta ir kalbamoji ekskursijų stovykla šiais žodžiais: „Trūkstant vietos kareivinėse, ekskursininkai gauna visiškai nepritaikintą, nešildomą, nešviečiamą ir be jokių patogumų parodos paviljoną.“ Žinoma, ši stovykla toli gražu negalėjo lygintis su namų ar viešbučių patogumais, bet tokia baisi nebuvo. Niekas akių neišsibadė, niekas nesušalo, niekas dėl

nuovargio nežuvo. Ir visi geros valios žmonės suprato, kad ekskursijos aplinkybėse negalima turėti visų patogumų, ypač kai vienoje pastogėje nakvoja apie 250 žmonių.

Neseniai „Lietuvos Aidas“ pranešė, kad Kauno miesto burmistras kitų kraštų pavyzdžiu rengia nuolatinę ekskursijų stovyklą. Ir už tai jam reikia nuširdžiai dėkoti. Bet kol ją įrengs, šiemet taip pat organizuojama ekskursijų stovykla Parodos aikštėje. Žemės ūkio rūmai vėl leido naudotis bufeto paviljonu. Todėl ekskursijos gali šiuo reikalu kreiptis į vyr. štabo spaudos ir švietimo skyrių (Kaunas, Nepriklausomybės aikštė 10, tel. 39-27).

Toms ekskursijoms, kurios atvyksta karinio rengimo reikalu, krašto apsaugos ministerio yra leista duoti kareivišką maisto davinį už mažiausią atlyginimą. Visas dienos daviny (pusryčiai, pietūs ir vakarienė) kainuoja beveik vienas litas. Taip pat yra prašyta Lietuvos aukštųjų mokyklų klausytojams remti draugijos valdyba, kad jos laikomojoje studentų valgykloje (žemės ūkio rūmų apatiniame aukšte) galima būtų gauti ekskursijoms pusę pietų už 45 centus.

Klaipėdoje nuo 1923 m. ekskursijas globodavo 7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulkas. Visos ten buvusios ekskursijos su malonumu atsimeina pulko vado plk. Genio ir visų p. karininkų gerą širdį. Be abejo, reikia tikėtis, kad ir butegeidininkų įpėdinis 6 p. P. k. Margio pulkas neatsisakys padėti ekskursijoms ir palaikys gražias ir kilnias savo pirmtakūnų tradicijas.

Ta proga gal būtų pravartu keli pastebėjimai:

1. Ekskursijas reikia rengti pavasarį ar vasarą. Rudenį dažnai būna blogas oras ir dienos žymiai trumpesnės. O oras ir dienos ilgumas labai svarbu.

2. Rengiant ekskursiją, reikia iš anksto pranešti tai įstaigai (ar asmeniui), kuri gali ekskursijai padėti, kada ekskursija atvyks, kelias dienas bus, kiek žmonių dalyvauja ir ką nori pamatyti.

3. Kiekvienas ekskursijos dalyvis turi pasiimti šiltesnį apsiaustą, nors išvažiuojant būtų ir labai šilta. Mergaitės turi turėti dvi sukneles: vieną paprastesnę kelionei ir nakvynei, o antra, geresnę į miestą išeiti. Taip pat naudinga ir savo paklodė turėti. Kiti draubūžiai, nors ir labai praverčia, bet labai sunkina. O ekskursijoje tegalima turėti daiktų tiek, kiek savo jėgomis galima pasinešti.

4. Maisto geriausia pasiimti iš namų, nes viską perkant daug pinigų išleidžiama. Reikia imti tik tokių valgių, kurie ne taip greitai genda (rūkytos dešros, kumpio, lašinių, sūrio ir t. t.). Reikia turėti puoduką, šaukštuką ir peilį.

5. Kiekviena ekskursija būtinai turėtų dalyvauti vakarinėse vėliavos nuleidimo ir žuvusiųjų karių pagerbimo apeigose, kurios kas vakaras būna karo muziejaus sodely. Labai gražu ir kultūringa, kai ekskursija, pagerbdama žuvusius dėl Lietuvos nepriklausomybės, padeda per tas apeigas vainiką arba gėlių puokštę. Pereitais metais taip yra padarę daug Klaipėdos

pėdos krašto mokyklų ekskursijų ir kai kurios jaunųjų ūkininkų ekskursijos. Kadangi Kaune perkant vainiką ar gėles reikia keliolikos litų, tai geriausia būtų, jei kiekviena ekskursija atsivežtų gėlių ar vainiką iš namų. Žuvusiųjų paminklėlis sudėtas iš akmenų, surankiotų iš įvairių Lietuvos vietų. Tai simbolizuoja visos Lietuvos aukas dėl nepriklausomybės. Būtų gražu, jei iš įvairių Lietuvos vietų būtų čia atvežama gėlių ar medžių šakelių. Tai parodytų visos tautos pagarbą.

6. Nepageidaujami ekskursijoje tokie dalyviai, kurie atvykę drauge su ekskursija nebūna, bet laisvai po miestą vaikštinėja. Jie ardo ekskursijos drausmę. Labai trukdo ekskursijai ir tie, kurie eina nakvoti pas savo gimines ar pažįstamus. Jie beveik visi vėluoja.

Jų kiti turi laukti, o jei nelaukia, tai paskui jie, ieškodami ekskursijos, be jokios naudos klaidžioja.

Ypač blogai daro tie ekskursijų vadovai, kurie paleidžia ekskursininkus laisvai į miestą. Iš tokios ekskursijos nėra jokios naudos, nes jos dalyviai, be krautuvių langų, daugiau nieko nepamato.

7. Ekskursijos tikslas — kuo daugiausia pamatyti. Todėl ekskursijoje reikia didelio jėgų įtempimo. Silpnos sveikatos geriausiai visiškai nedalyvauti.

Labai klysta tie, kurie mano, kad ekskursija — gegužinė, pramoga. O ne. Tai yra rimtas, naudingas, bet sunkus dalykas. Kas nori pramogų ir patogumų, tas turi pasilikti namie.

Prietelius

SKAUTŲ PATRONO ŠVENTĖ

Gegužės 6 d. Kauno tuntas iškilmingai minėjo savo Patrono šv. Jurgio šventę. Po pamaldų, kurios buvo įgulos bažnyčioj, pačios iškilmės buvo atliktos P. Vileišio aikštėj.



Skautų įžadas. Vidury Resp. Prezidentas
Smečchausko foto

12 val. atvyko vyriausias skautininkas plk. Šarauskas. Buvo perskaityti įsakymai tuntui ir Skautų šefo, Respublikos Prezidento įsakymai, kuriuose skambėjo daugelio asmenų pakėlimai į aukštesnį laipsnį ir apdovanojimai skautų ordiniais. Švietimo ministeris inž. K. Šakenis, užsienių reikalų ministeris Dr. Zaunius, švietimo viceministeris Daniliauskas ir Kauno burmistras Merkis apdovanoti Gedimino Vilko ordinu.

12 val. 30 min. atvyko Skautų šefas, Respublikos Prezi-



Skautai parade. Didysis salutas
Smečchausko foto

dentas A. Smetona, lydimas ministerių, kurių išskilmėse dalyvavo: ministeris pirmininkas Tūbelis, krašto apsaugos minist. plk. Giedraitis, vidaus reikalų — plk. Rusteika, švietimo — inž. Šakenis ir t. t.

Šefas, pabrėžęs skautų Patrono šventę, kuri šiemet skautams sutapo su motinos dienos minėjimu, daugiausia paminėjo motiną, jos reikšmę, meilę, pasiaukojimą ir t. t., ir ragino skautus mylėti ne tik savo motinas ir motiną — tėvynę, bet ir kitas; net paukštelių, žvėrelių ir t. t. Po kalbos sugrotas Tautos himnas ir skautai iškilmių maršų praėjo pro savo šefą ir kitus aukštus svečius. Skautai, išsirikiavę špaleriais, palydėjo ovacijomis savo šefą.

NEPATENKINTI, KAD NEIRAŠO Į ATESTATUS

Marijampolės Marijonų gimnazijos VIII, VII ir VI klasė neseniai šaudė kovos šoviniams. Pirmą pratimą, t. y. atstumas 100 m, nuo atramos, gulom po tris šovinius, atliko visos klasės bendrai. Pirmai pamainai šaudant pakilo smarkus vėjas, tai ne vienam jis pakenkė. Toliau buvo įneštos atitinkamos pataisos ir šaudymas tęsiamas toliau. Kiekvienas atšaudęs kiek reikia, turėjo atrapartuoti instruktoriui. Šaudymo rezultatai vidutiniški. Geriausiai sušaudė ir surinko po 34 taškus V. Simanavičius ir J. Jusaitis.

Po šio pratimo ėjo VIII ir VII klasės šaudymas pagal statuto antrą pratimą, t. y. nuo rankos iš 150 m gulom, po tris šovinius, sąlygos tos pačios. Šitas pratimas jau buvo daug sunkesnis. Čia jau padaugėjo eilės šaudančių „Dievui į langus“. Iš dalies darbas dar buvo sunkesnis, nes reikėjo šaudyti visą laiką stačiai prieš saulę. Antram pratime pirmą vietą laimėjo J. Jusaitis, surinkęs 32 taškus. Bendrai, rezultatai vidutiniai. Žinoma, likusios klasės juos rengiasi artimoj ateity pagerinti.

Be to, VIII klasė šiuo šaudymu baigė savo kariško mokslo gimnazijos studijas. Visi pasiryžo šios srities neapleisti ir toliau, kiek galėdami lavintis, o ypač visi yra labai dėkingi gerb. instruktoriams už padėtas pastangas įdiegti kariškos dvasios. Be to, dar visi aštuntokai nuliūdo išgirde, kad karinis rengimo pažymys nebus rašomas į atestatą ir geidžia, kad dėl būsimų kartų ši klaida būtų atitaisyta.

Trečiotikas

JAU ŠAUDOM

Vilkaviškio valdžios gimnazijos mokiniai 4 art. pulko šaudykloje šaudė šratais ir kovos šoviniams.

Būsimieji kariai šaudymais labai domisi ir stengiasi juos atlikti. Per pirmąjį šaudymo pratimą mokiniai pasirodė gana patenkinamai. Ne tik sąlygas atliko, bet iš trijų šūvių išmušė net per 30 taškų. Reikia laukti, kad kiti pratimai dar geriau pavyks, nes bus daugiau patyrę šauliai.

Karinis rengimas mokiniuose nuolat vis daro didesnės pažangos ir juos labiau domina kaip teko iš jų pačių pastebėti. Visada jie stengiasi pamokas uoliai atlikti. Taip pat dažnai jiems rengiamos ekskursinio pobūdžio pamokos į pulką, kur jie supažindinami ir pamokomi tiek su ginklais, tiek su kitomis kariškomis priemonėmis elgtis ir tinkamai toleruoti karišką gyvenimą.

Benas Jablonskis

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

NAUJI KANDIDATAI I PUSKARININKIUS

Balandžio mėn. 29 d. buvo 2 ulonų L. D. K. Birutės pulko mokomojo eskadrono išleistuvės. Šią laidą pirmuoju baigė ulonas Adomaitis, antruoju ul. Stalioraitis ir trečiuoju ulonas Paulauskas. Visi trys baigusieji pirmaisiais tą pačią dieną buvo pakelti į jaun. puskar. laipsnį ir apdovanoti laikrodžiais. Vėliau liktinių puskar. ramovėje buvo suruošti tradiciniai kuklūs pietūs.

Pažymėtina, kad ši laida bene bus gausingiausia iš visų išleistųjų pulko laidų.

Al. Gedrimas



Geriausiai baigė 2 ul. p. mok. esk.: iš kairės j. p. Stalioraitis, j. p. Adomaitis ir j. p. Paulauskas

Al. Gedrimo foto

I GUSARŲ D. L. E. K. JONUŠO RADVILOS PULKAS (PAGERBĖ MOTINAS

Gegužės 6 d. gusarų salėje buvo vakaras — koncertas, skirtas motinos garbei. Programa buvo suskirstyta į dvi dalis, bet abi tyčia parinktos gegužės 6 d. nuotaikai.

Švietimo karininkas trumpai apibrėžė motinos dienos reikšmę, pabrėždamas, kad kariai ypatingai surišti su motina, nes ji pirmiausia išmoko krašto meilės, išlydi į kariuomenę, slaugo, liūdi. Motina yra pirmas karžygys, kuri pirmiausia nesigaili gyvybės gindama savo vaikus. Ar tai nėra kiekvienam kariui idealas, nesigailėti gyvybės, kai reikia ginti savo kraštą, užstoti silpnuosius, motinas, žmonas, vaikus — pastoti priešui kelią, pasisakyti už teisybę?.. Ar tai nėra kiekvienam karžygiui akstinas pirmas motinos pavyzdys?..

Kplm. Lechavičius dirigavo pulko orkestrui. Buvo sugriežta „Stabat mater“ (Stovėjo Motina), muzika Rossini, religinio pobūdžio muzikos kūrinys. Toliau mūsų didelio menininko ir muziko Čiurlionies dainelių popuri, kuriose aiškiai buvo girdėtis melodijos „močiute mano“ pradžioje ir pabaigoje. Iš kitų muzikos kūrinių kreipė dėmesio „Romantika“ — muzika Heinecke ir paskutinis — Uvertiūra iš „Vilius Tellis“, muzika Rossini. Uvertiūra skambėjo didingai reikšdama Viliaus Tellio (Vilius Tellis — šveicarų tautos karžygys, kuris išvadavo šveicarų tautą iš svetimųjų) karžygišką nuotaiką, kuriai pradus davė motina.

Čia pažymėtina, kad nauj. Budriūnas paskambino iš savo fortepiono sonatos „Lėtoji dalis“ (Grave) kompoziciją. Čia taip pat skambėjo gražiai ir nuotaikingai. Orkestro kūriniai buvo visi ypatingai maestriškai sugriežti...

Protarpiais buvo dar deklamacijų. Juozo Gražulio eilėraštį „Laiškas motinai“ (iš „Kario“) padeklamavo vyr. san. pskr. Kabelis. Taip pat buvo padeklamuota „Gedint“, Salio Šemerio eilėraštis iš mūsų motinų nuotaikos kovose dėl nepriklausomybės. Nes „ji turėjo tris vaikus — vienas ties Dau-

guva, kitas ties Radviliškiu, trečias ties Giedraičiais žuvo“. Jį padeklamavo nauj. Budriūnas. Vaitkaus „Motiną“ padeklamavo vyr. pskr. Petkevičius.

Į vakarą atvyko komandomis eskadronai, kur buvo ir naujokų. Naujokams tai buvo pirmas žingsnis į eiti į pulko kultūros gyvenimą, kuris jiems visai gerai pasisėkė tvarkos ir dėmesio atžvigiū.

Husz Ar

VISIŠKŲ ANALFABETŲ VEIK NĖRA

Iš atvykusių šiomis dienomis į 4 art. pulką jaunų kariuomenių visiškų analfabetų vos vienas. Dauguma baigusių pradžios mokyklas, keliolika po kelias gimnazijos klases, keletas įvairias specialias mokyklas ir keletas 8 klases. Nemaža dar yra taip vadinamo namų mokslo (skait. ir rašantieji), bet vis dėlto jau sugebantieji ne tik pasirašyti, bet ir rašyti ir, žinoma, galės dar kariuomenėje daugiau pramokti. Tokie laikyti visiškai analfabetais negalima, nes jau ar knygą paėmę paskaitys ar laišką namiškiams parašys patys.

Kaskart per kiekvieną ėmimą gaunama vis daugiau prasilavinusių vyrų, negu anksčiau.

Benas Jablonskis

DIDELĖS KAUTYNĖS POLIGONE

Balandžio mėn. 28 d. ir 29 atvyko kulkosvaidininkų būriai iš 1,5 ir 9 pėst. pulkų, 3 artilerijos pulko, gusarų ir t.t. Pasilsėję porą dienų ir susitvarkę savo ūkius, nuo gegužės mėn. 1 d. pradėjo kautynes. Dabar įvairius pratimus ir šaudymus iš kulkosvaidžių atlieka karininkai — kursantai, o kareiviai atlieka įvairius rikiuotės pratimus pradedant skyriaus mokymu. Vėliau atliks šaudymo pratimus ir pakartoję savo žinias grįš į pulkus. Užsiėmimai pradedami anksti rytą. Po pietų jokių užsiėmimų nedaroma, tad kareiviai turi progos pasimaudyti, pasikaitinti smėlyje — prieš saulutę. Skaito laikraščius, kvėpuoja tyru oru ir jaučiasi, kaip kurortuose.

San. pusk. M. Grinius

13

Gegužės mėn. 5 d. karo veterinarijos puskarininkių ir arklių kaustymo mokyklos išleido XIII veterinarijos puskarininkių laidą. Šioj tariamojo „nelaimingo skaičiaus“ laidoj buvo ir ją baigė iš viso 18 žmonių. Baigimo rezultatai štokie: 11% baigė labai gerai, 22% gerai ir 67% patenkinamai. Baigusieji mokyklą visi pakelti į jaunojo veterinarijos puskarininkio laipsnį ir sugražinti į dalis.

Be to, tą pačią dieną vienas buvo atsiųstas iš 4 artil. pulko laikyti egzaminus veterinarijos puskarininkio laipsniui įgyti, kaip baigęs aukštesniąją Gruzdžių gyvulininkystės mokyklą. Jo žinias egzaminų komisija įvertino patenki-



Trimičius. Vaizdelis iš jojimo rungtynių

Ardčko foto

namai. Manoma, kad ateity, suderinus mokymo programą, aukštesnioji Gruzdių gyvulininkystės mokykla visiškai galės patenkinti mūsų kariuomenę veterinarijos puskarininkiais ir pavaduoti dabartinę veterinarijos puskarininkių mokyklą.

Virš. A. Valančius



DIDELĖ UGNIAGESIŲ ŠVENTĖ KAUNE

Šventės išvakarėse — Pamaldos bažnyčioje ir sinagogoje — Paradas — Aplankėm mirusius draugus — Eiseną per miestą — Sveikinam Tautos Vadą — Radviliškietičių estafetė — Ugniagesiai svečiuose pas Tautos Vadą — Karo Muziejuje.

Šiomet priešgaisrinės apsaugos propagandos savaitė Kauno įguloje pradėta gegužės 5 d. vakare. Senamiestį, Naujamiestį ir Žaliakalnį apvažiavo miesto savivaldybės ir 2 ugniagesių draugijų automobiliai. Panemunėje visomis svarbesniomis gatvėmis pravažiavo įgulos II rajono kariuomenės ugniagesių gurguolė. Šančiuose įgulos I rajono kariai ugniagesiai ir šauliai su orkestru surengė eiseną per šančius. Užpakaly važiavo miesto savivaldybės šančių ugniagesių skyriaus automobiliai. Švyturių šviesa, blizgantieji šalmai, muzikos ir automobilių signalų garsai iššaukė į gatves visus gyventojus, kurie su džiaugsmu žiūrėjo į savo gynejų nuo ugnies nelaimės žygi.

Kitą dieną, sekmadienį, 9 v. 30 m. buvo iškilmingos pamaldos Choralinėje Sinagogoje, miesto ir Vilijampolės draugijų ugniagesių komandoms. Šiose komandose tarnauja daug ugniagesių izraelitų. Į pamaldas atsilankė Pabaltijo ugniagesių susivienijimo vice-prezidentas ir Lietuvos ugniagesių sąjungos tarybos narys plk. Birontas, „Kario“ redaktorius mjr. Balčiūnas, kariuomenės ugniagesių inspektorius su pavaduotojais ir adjutantu, geležinkelių brandmajoras, miesto brandmajoras ir įvairių šaulių ir kitų komandų viršininkai. Kariuomenės izraelitų kapelionas rabinas Sniegas pasakė pamokslą žydiškai ir lietuviškai, palaimino ugniagesius. Sinagogos choras sugiedojo Tautos himną hebraiškai.

Iš sinagogos ugniagesių vadai nuėjo į miesto ugniagesių draugijos komandą, kur k-dos brandmeisteris inž. Binšteinas pavaišino susirinkusius draugus arbata.

Dar prieš 11 v. į Nepriklausomybės aikštę pradėjo rinktis įgulos ir miesto ugniagesių komandos. Komandos buvo įvestos į įgulos bažnyčią, kur išklause šv. mišių. Vyr. kariuomenės kapelionas kun. V. Mironas savo pamoksle paaikškino Motinos dienos ir ugniagesių šventės reikšmę. Pamokslininkas labai gražiai apibrėžė ugniagesių darbą, pabrėžė jų naudą kraštui ir žmonėms, pasidžiaugė ugniagesybos pažanga, palaimino susirinkusius ugniagesius ir pakvietė visus karštai pasimelsti už žmonijos saugotojus nuo ugnies.

Po pamaldų Nepriklausomybės aikštėje buvo Kauno suvestinio ugniagesių pulko paradas. Parade dalyvavo: I batalionas — 6 kariškos ugniagesių komandos, 10 viršininkų, 30 muzikantų, 128 ugniagesiai, 1 sanit. automobilis; II batalionas — 7 kariškos komandos, 7 viršininkai, 150 ugniagesių; III batalionas — 5 civilės komandos (savivaldybės, geležinkelių, 2 ugniagesių draugijos ir šaulių), 12 viršininkų, 15 muzikantų, 140 ugniagesių, 10 automobilių. Iš viso buvo 492 ugniagesiai. Batalionams vadovavo: I — ltn. Slyvauskas, II — ltn. Kazilionis, III — ats. mjr. Šimkus. Parada komandavo kar. ugn. inspektorius mjr. Ružancovas su pavaduotoju mjr. Baltrimu ir adjutantu kpt. Levandausku. Parada priėmė plk. Birontas, lydimas ugniagesių valdybos narių: geležinkelių brandmajoro Normanto ir Kauno įgulos ugn. inspektoriaus pavaduotojo mjr. Ardicko.

Plk. Birontas kreipėsi į ugniagesius su trumpa prakalba apie ugniagesių savaitės reikšmę. Jo kalba buvo palydėta „valio“ ir Tautos himnu. Paskui ugniagesiai sušuko 3 kart „valio“ Vyr. ginkluotųjų pajėgų viršininkui Tautos Vadui J. E. Respublikos Prezidentui Antanui Smetonai.

Po to ugniagesių batalionai ir automobiliai gražiai praėjo iškilmes maršu.

Ilga ugniagesių vora nužygiavo į katalikų kapines. Čia buvo sugriežtas gedulingas maršas ir ugniagesių himno IV posmas, kuris griežiamas laidotuvėse. Ugniagesių delegaci-

jos padėjo gėlių ant Nežinomojo Kareivio kapo, mirusiųjų a. a. referento Siemaškos, kpt. Kuncaičio, ltn. Liaukaus ir žuvusių per gaisrą miesto savivaldybės ugniagesių Kybarto ir Levinsko kapų.

Iš kapinių ugniagesių vora su visa vadovybe ir vėliavomis priešakyje žygiavo per visą miestą Laisvės al. — Prezidento — Seimo — Lukšio — Kanto gatvėmis į ugniagesių rūmus.

Vorai priėjus prie Respublikos Prezidento rūmų, jų balkone pasirodė Tautos Vadas. Ugniagesių komandos sveikino Tautos Vadą galingu lietuvišku „valio“. „Valio“ ir Vilniaus maršo garsai ilgai aidėjo Senamiesty.

Ties ugniagesių rūmais plk. Birontas padėkojo ugniagesių vadams ir ugniagesiams už gražią tvarką pamaldų, parado ir eisenos metu. Buvo sušukta valio plk. Birontui, ugniagesių vadovams ir visiems ugniagesiams. Mjr. Ružancovas įteikė kar. ugn. ženklus keliems Vilijampolės ugniagesių draugijos viršininkams ir ugniagesiams.

17 val. 40 min. į Kauno geležinkelių stotį atvyko Radviliškio geležinkelių draugijos estafetė, iš viso 27 ugniagesiai su vėliava. Radviliškietičiai — ugniagesiai pakaitomis nešė dovaną ir adresą Tautos Vadui geležinkelių pylimu nuo Radviliškio iki Kauno. Estafetę nešė 1 ugniagesys, kiti važiavo jo užpakalyje drezinomis. Adreso lydraštis išmargintas geležinkelių stočių ir įvairių visuomenės organizacijų antspaudomis ir viršininkų bei pirmininkų parašais.

Stotyje estafetininkus pasitiko susisiekimo viceministeris inž. Jankevičius, vidaus reikalų viceministeris plk. Štencelis, geležinkelių komendantas plk. ltn. Kutka, kar. ugn. insp. mjr. Ružancovas, geležinkelių brandmajoras Normantas, miesto brandmajoras Šimkus ir gausinga minia, kuri sužinojo iš laikraščių apie estafetę. Garbės sargyba buvo pastatyta iš Kauno ugniagesių draugijos komandos (1 būrys su brandmeisteriu inž. Binšteinu). Iš stoties radviliškietičiai ugniagesiai, lydimi mjr. Ružancovo, brandmajoro Normanto ir majoro Ardicko, nužygiavo į Respublikos Prezidento rūmus. Estafetė atvyko laiku. Ugniagesiai išsirikiavo prezidentūros kieme, prieš verandą. Netrukus verandoje pasirodė J. E. Tautos Vadas. Išklause raportą ir pasisveikinęs su ugniagesiais, p. Prezidentas priėmė dovaną ir adresą. Už įteiktą dovaną Tautos Vadas gražiai padėkojo, trumpoj kalboj pažymėjo ugniagesių nuopelnus tėvynei ir jų pastangas kovoje su ugnimi. Po to Tautos Vadas pakvietė ugniagesius pas save į svečius. Prezidentas apie pusvalandį kalbėjosi su ugniagesiais, domėjosi jų tarnyba, darbu. Šis draugiškas pasikalbėjimas atvirame ore amžinai pasiliks atvykusių pas P. Prezidentą svečių ugniagesių atmintyje.

Atsisveikinę su maloniu Krašto šeimininku, padėkojo Jam už tėviškus rūpesčius ir globą, radviliškietičiai nuvyko į Karo Muziejų, kur majoras Šeštakauskas parodė jiems naują Vytauto Didžiojo muziejaus salę, skirtą Karo Muziejui, ir paaikškino išstatytus Karo Muziejaus bendrame istorijos skyriuje paveikslus. Per valstybės vėliavos nuleidimo apeigas geležinkelių draugijos ugniagesiai padėjo puikų vainiką prie paminklo žuvusiems dėl nepriklausomybės. Po apeigų svečiai radviliškietičiai atsisveikino su savo palydovais laikinojoje sostinėje ir pasiskubino į stotį, veždami namo gražiausių atsiminimų apie atsilankymą pas Tautos Vadą, kuris paskatino ugniagesius dar geriau, dar ištikimiau tarnauti savo komandų eilėse Dievo garbei ir artimo apsaugai.

Dalyvis

Uždavinio Nr. 2 klaidų atitaisymas

„Kario“ Nr. 18 pusl. 347 uždavinys Nr. 2 per korektūrą taisytojus išbrovė nemaloni klaida. Vietoj pirmosios eilutės: „bu gauti aiškūs ir trumpi atsakymai tik į duotus klausimus“, išbrovusios iš kito straipsnio, turi būti: „N. Avangardinio bataliono, žygiuojančio iš šiau“. Vietoj 3—4 eilutės: „Ji gegužės 10 d. 17 val. pasiekė a. 99,7“ turi būti: „Ji gegužės 10 d. 12 val. pasiekė a. 99,7“. Be to, žemėlapiu mastelis turi būti 1:25.000.

Kadangi, įvykus klaidoms, sprendėjai iki gegužės 19 d. nebespės minėto uždavinio sprendimo atsiųsti, tai sprendimo laikas pratęstas iki gegužės 26 d.



LIETUVOS ŠAUDYMO PIRMENYBĖS IŠ PISTOLETU

Gegužės mėn. 6 d. 5 p. D. L. K. Kęstučio pulko šaudykoje buvo Lietuvos šaudymo pirmenybės iš pistoleto, kurių tikslas buvo išaiškinti pirmus šešis geriausius šaulius. Pirmenybės buvo atliktos dviejų rūšių kalibrais: 7, 65 m/m ir 9 m/m. Kiekvienas šaulys galėjo dalyvauti abiejų grupių rungtynėse. Reikėjo kiekvienam šauliui išleisti po 16 šovinių pamainomis (du kart po 8) ir suma visų kludymų davė progos tinkamai išspręsti nugalėtojų eilę.

Kalibro 7,65 m/m pistoleto pirmenybėse šauliai pasiskirstė vietomis: 1 vieta ltn. Skaržinskas (5 p.p.) — 156 t. 2 vieta vald. Mažeikis — 154 t. 3 vieta policinink. Smelstorius — 153 t. 4. vieta nuov. v-kas Traškevičius — 150 t. 5. vieta vyr. polic. Karčiauskas — 149 t. 6 vieta polic. vachm. Nakutis — 148 t.

Šioje konkurencijoje, išskyrus I-ją vietą, kurios laimėtojas karininkas, kiti visi yra policijos atstovai.

Kalibro 9 m/m laimėtojai: 1 vieta. ltn. Skaržinskas (5 p. p.) — 147 t., 2 v. pol. vachm. Nakutis — 145 t., 3 v. ltn. Juškauskas (9 p. p.) — 145 t., 4 v. j. ltn. Polujanskas (5 p. p.) — 142 t., 5 v. j. ltn. Tamošiūnas (gusarų p.) — 141 t., 6 v. ltn. Klimavičius (5 p. p.) — 140 t.

Konkurencija, kaip matome, paskirose vietose buvo itin didelė ir įtempta. 1933 m. šaudymo meisteris ltn. Skaržinskas sugebėjo laimėti abiejų kalibrų Lietuvos nugalėtojo vardą. Tenka pabrėžti, kad 7,65 m/m šaudymo abiejose pamainose taškų skaičius yra vienodas, o be to, dar žiedų kludymai tokie patys. Pav., 10. 10. 10. 10. 10. 9. 9. Antrą kartą irgi tokie pat kludymai 10. 10. 10. 10. 10. 9. 9.

Čia matome šaulio gabumą, nes jeigu sakyti, kad prityręs, tai dar nėra pagrindo, nes tokios pirmenybės rengtos tik pirmą kartą ir jis, kaip dalyvis, tokiose rungtynėse dalyvauja taip pat pirmą kartą.

Pirmosios vietos laimėtoju, kaipo Lietuvos nugalėtoju, abiejose kalibrų pirmenybėse buvo įteikta šios dovanos: 1. Krašto apsaugos ministerio asmeninė dovana, 2. kariuomenės sporto dr-jos geriausia šauliui kariui, 3. Ekonominės Karių B-vės, 4. Kariuomenės sporto dr-jos laikrodį chronometrą.

Laimėtojai II ir III vietų gavo gražias stovylėles su atitinkamais įrašais. Rungtynėse buvo graži ir pavyzdinga tvarka, kurioms smarkiai pasirengė kpt. Skaržinskas, kaipo K. Kultūros Rūmų šaudymo sekcijos pirmininkas.

Teisėjų komisiją sudarė plk. ltn. Kazitėnas pirmininkas; teisėjai mjr. Garolis, ltn. Narmontas, pol. vado pad. Iškauskas, gelež. pol. v-kas Katasiūnas.

Pirmieji šeši abiejų grupių laimėtojai laikomi kaipo pirmaklasiai šauliai. Rungtynės sekė daug karininkų, puskarininkų ir šiaip šaudymo sportą mėgstančių didelis būrys žmonių.

Jurgis



ATSARGINIAI DŽIAUGIASI

Sudargas (Šakių apskr.). Paskelbus laikraščiuose, kad 1906 gimimo metų vyrai, atsargos kariai, šiemet bus šaukiami į kariuomenę karo pratimams atlikti, visi tų metų atsarginiai labai džiugiasi. Jie jau seniai atitinkamose įsitaigose teiravosi, ar ir šiemet bus šaukiami atsarginiai karo pratimams atlikti ir gavę teigiamą atsakymą, nekantriai laukia, kada galės vykti į plačius poligono laukus. Taip pat labai patenkinti artilerijinkai, ryšininkai ir inžinerijos tarnybos kariai, nes ir jie šiemet turės progos pagyventi, nors ir labai trumpą laiką, taip pamėgtu kario gyvenimu. Nepatenkinti tik buvę raitininkai, kurie šiemet negaus pamatyti poligono laukų, bet ir jie tikisi, kad kitais metais bus pašaukti pakartotiniams karo pratimams atlikti. Aplamai, visi atsarginiai labai patenkinti šiais karo pratimais.

A. Taut-das

ISVYKO Į KARIUOMENĖ

Kirkilai (Šakių apskr.). Gegužės 3 d. išvyko į kariuomenę visi pavasario naujokai — kirkiliečiai. Išvykusių tarpe analfabetų nėra, visi baigę pradžios mokyklas ir turi bendrą išsilavinimą. Daugumas jų organizacijų nariai: šauliai, jaunlietuviai, todėl jie kariškai ir tautiškai susipratę. Balandžio 29 d. Kirkilų jaunlietuviai surengė išvykstantiems į kariuomenę naujokams išlelstuves, kuriose pasakyta daug gražių kalbų ir jiems palinkėta būti gerais tėvynės sargais. Išvykstantieji pasižadėjo būti pavyzdingais, drausmingais kariais ir parvažiuoti į atsargą jau puskarininkio laipsnyje.

PAMĖGO KARIŠKAS DAINAS

Sudargas (Šakių apskr.). Neseniai parvykę atsargon kariai, tarp kitų naudingų užrašų, parsivežė ir kariuomenė išmokyti kariškų dainų. Linksma, gyvas ir gražias kariškas dainas labai pamėgo apylinkės dainininkai ir greitai jos paplito jaunimo tarpe. Dabar jau nebegirdėti dainuojant iš verguvės laikų užsilikusią liūdną dainą. Jos savo vietą užleido gyvai, dvasią keliančiai kariškai dainai.

A. Tautgirdas

KURTUVĖNŲ ŠAULIŲ BŪRIO BIBLIOTEKĖLĖ

Prieš porą metų keli vietos būrio šauliai paaukojo savo būriui keliolika knygų ir buvo padėta pirmoji pradžia šio būrio šaulių bibliotekėlei. Pernai apsilankęs į savo gimtinę miestelį vienas Kaune gyvenęs savanoris paaukojo būrio bibliotekėlei net kelias dešimtis vertingų knygų, daugiausia kariško turinio. Dabar vėl ką tik gavome iš jau minėto asmens 6 gražiai įrištas knygas, iš kurių neseniai išleistos „Laisvės Keliais“, „Tėvynės Sargyboj“ ir t. t. Be to, jis pažadėjo ir toliau mūsų bibliotekai paaukoti knygų. Mūsų šauliai labai dėkingi minėtam savanoriui už taip brangią auką ir atmintį.

L. Baltutis

KARINIS JAUNIMO PARENGIMAS JAPONIJOJE

Japonijoje, garsiname savo pillečių patriotizmu krašte, daug dėmesio kreipiama išauklėti tokį jaunimą, kuris būtų atsidavęs tautai ir valstybei ir pasirengęs kiekvienu momentu pasiaukoti tėvynei. Visų profesijų jaunimui stengiamasi įskiepyti šioji dvasia. Rūpinamasi pagilinti jaunimo tautinį susipratimą, išmokslinkimą ir pakelti fizinį išsilavinimą.

Bendru jaunimo auklėjimu ir lavinimu rūpinasi švietimo ministerija, bet fizinis lavinimas pavestas išimtinais karo ministerijai. Lavinimo tikslais jaunimas suskirstytas į dvi grupes: pirmąją grupę sudaro aukštesniojo mokslo, antrąją — aukštesniųjų mokyklų mokiniai. Pirmojoje grupėje dalyvavimas nepriverstinas. Jaunimą į šią grupę verbuoja (renka) darbdaviai ir karo ministerijos paskirti specialūs asmenys. Mokomąjį personalą sudaro atostogoms paleisti karininkai, puskarininkiai ir kareiviai. Mokiniai — 16—20 m. jaunuoliai, išėję pradžios mokslą ir jau dirba pasirinktąjį profesinį darbą. Dalyvaujantiems šioje grupėje teikiama toji privilegija, kad jų tikroji karo tarnyba sutrumpinama keturiems mėnesiams, jei jie per 4 metus mokėsi bent 800 valandų, iš kurių 400 val. bendrų dalykų (rašto, Japonijos istorijos ir pasirinktos specialybės) ir 400 val. kariškų dalykų. Mokslas dažniausiai vakarais (po darbo) pradžios mokyklose, prie kurių, paprastai, yra dideli kiemai rikiuotės pamokoms ir sportui.

Antroje karinio parengimo grupėje būtinai turi dalyvauti visi aukštesniųjų mokyklų mokiniai. Patenkinamai baigusiems šios grupės kursą, karo tarnybos laikas sutrumpinamas iki vienerių metų. Kariniam mokymui vadovauja tikrosios tarnybos karininkas. Mokiniai anurūpinami uniforma (mėlynas munduras ir pilkos kelnės) ir gauna kuprines, o vyresniojo amžiaus mokiniai, be to, dar gauna pėstininkų šautuvus. Be rikiuotės ir šaudymo pamokų, mokiniai išena modernią pėstininkų kautynių mokslą.

K. U.

LENKIJOS VANDENS SKAUTAI

Lenkija nuo pat savo valstybės atstatymo ypatingą dėmesį kreipia į jūrų skautus, todėl šiandien netenka stebėtis, kad jų priskaitoma net iki 3000; nemažesnis skaičius yra ir sausumos skautų. Jūrų skautai turi savo žinioje apie 1000 laivų — 10 jachtų ir vieną motorinį gelbėjimo laivą. Netolimoje ateity numatoma dar įsigyti vieną jachtą jūrų skautams mokytis, apie 200 tonų keliamosios jėgos.

Paskiausiai daug dėmesio kreipiama į vandens sportą, o turint pakankamai laivų, lengvai tai pasiekama. Būrinų laivų sekcija yra padariusi nemažiau, kaip 617:382 km.



Išvažiuojam

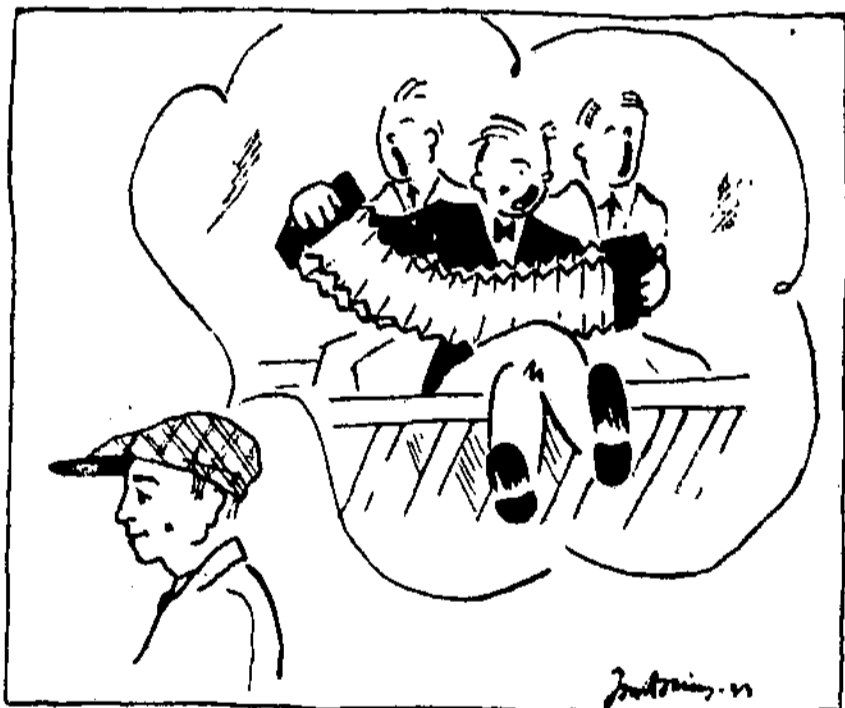
Ei, sudie, motut, tėveli,
Seserys, brolau,
Dėdės, dėdinos, mergelės,
Na, ir taip toliau!

Stebis gluosniai pakelyje,
Saulė debesy,
Su daina — o lylia lylia —
Vykstame visi.

Kas palikęs plugą lauke,
Kai kas dar kai ką...
Vykstam pareiga kur šaukia,
Kur kita tvarka.

Ten suplauks juk vyrų marės,
Linksma bus, smagu, —
Juoksis sutemos vakarės,
Juoksis pats dangus.

Puikūs žavintieji toliai
Rodosi jau čia,
Tad užtraukim brangūs broliai
Dainą — riam-čiam-čiam!



MANDAGUMAS

Eilinis Strička autobuse užleidžia senyvas ponias vietą. Toji dėkoja.

— Nėra už ką, ponias, tai mūsų pareiga, — kalba jis, — kiti vietą užleidžia tik gražuolėms, o aš, matote, skirtumo nedarau.

NEMIGAS

— Išivaizduoji, — pasakoja eilinis Zauka, — jau ketvirta diena, kai neužmerkiu akių.

— Bet kaip gi galima taip ilgai nemigus išlaikyti?

— Kodėl ne, matai aš miegu naktimis.

JIS BE DALIES

— Į kurią dalį tamsta paskirtas? — klausia naujoko.

— Aš ne į dalį, aš...

— Tai kur?

— Aš paskirtas į pionierius.

Pirmieji žingsniai

Apie naują žmonės visokių nesąmonių pritauskia, o toki artelninkai, raštininkai, virėjai ar kita pulko šviesuomenė, žiūri iš aukšto, lūpą perkreipia:

— At, šlapias Kazys ir tiek, — nu-moja ranka toki apsišvietėliai, — žalia-va kariuomenei gaminti.

Toki ir panašūs posakiai, aišku, žemina naujokiškos sėmėgos garbę. Dėl to, kad dabar jau nebe tie laikai, kada naujokas neatskirdavo kuri dešinė ir kuri kairė koja.

Naujokas dabar kitoniškas: prašmatnesnieji kaklaraikščius dėvi, apie pentinus nusimano, o kitas tai ir iš statuto ši tą pramokęs.

Štai į 2 kuopą anądien naujokų atgaben. Apgyvendino juos, o senesniešiams ir gelia dantį, kaip čia šposą iškrėtus.

Eilinis Klimka laipsnius viršininkiškus užsidėjo, atėjo į naujokų kazematą išdidus ir riktelėjo:

— Stot, ramiai!

— Bet, tamstele, — sako vienas naujokų, — pirmiausia, regis, sakoma „klausyti mano komandos“.

Taip ir spruko Klimka it musę kandęs iš kazemato, vos ant viršilos nepataikė su savo butaforiniais laipsniais.

O naujokai, aišku, nusikvatojo.

Arba vėl toks mažas nuotykielis.

Užėina kas nors iš senesniųjų pas naujokus ir šukteli:

— Kas, vyrai, apie virimą nusimano?

— Aš, aš, aš, — pasigirsta balsai.

— O peilius kas turite?

— Aišku, atsiliepia daugelis, dėl to, kad virėju būti nėra jau taip bloga.

— Na, tai eisime bulvių valyti.

Čia, žinoma, dalykas painesnis, kurio nei tas naujokas, kur su kaklaraikščiu, numatyti negalėjo, čia jau ne kariškas, o ūkiškai ekonomišką reikalą.

Pasitaiko iš naujokų ir labai gudriai gabių vyrų. Vienas tai jau 5 dieną rašė kuopos vadui raportą, kad jį pakeltų į grandinius, o kitas primygtinai įrodinėjo būrininkui, kad kreivoji trajektorija esanti nepatogi ir ją reikėtų ištiesti, o ir šaudyti šratais esą būtų kur kas patogiau:

— Keletą priešų iš karto nušautum, tik šratai reikėtų vartoti ne zuikiniai, bet puskulkės ir vietoje šautuvų — dvivamzdes.

Gal kada ir pasinaudos jo sumanymais būsimoji karta, bet būrininkas iš to tik antakius suraukė ir kairiąją lūpą puse nusišypsojo:

— Pažiūrėsim, pažiūrėsim vėliau, o dabar mokykis pažinti šautuvo dalis.

Taip ir atsimuša geri sumanymai į akmeninę būrininko valią!

Mandagumas — dalykas labai gražus: nieko nekainoja, o duoti daug gali. Nuo linktelėjimo galva nenutrūks, — sako žmonės. Su šia gera ypatybe pasitaiko ir naujokų.

Susitinka anąryt naujokas Medauka rajone karininką ir kilst jam kepurę:

— Labas, girdi, kaip gerai miegojote? Gražus gegužės rytas, ar ne tiesa?

Truktelėjo viršininkas pečiais ir sako:

— Neblogiausias. O sveikintis, rodos, jau mokė?

— A, dėl šito. Aš, matote, netoks storžievis: mandagumo taisyklės, kaip penkis pirštus moku: jaunesnis visada vyresnįjį pirmas sveikina. Ar jau pusryčiaavote?

Išsiaiškina paskui viską, išsiaiškina, o kai toks Medauka atitarnavęs į atsargą važiuoja ir prisimena savo naujokišką mandagumą, tai bakstelėja pirštu į kaktą ir sušunka:

— Na, ir žioplai gi aš buvau tuosyk!

Pasitaiko, pasitaiko daug ko. Generalu niekas į kariuomenę neatvažiuoja, o toki artelninkai, siuvėjai, virėjas ir kita pulko diduomenė šaipytis iš naujoko neturėtų.

Mano simpatijos naujoko pusėje ir, anot pulko kirpėjo, veršiu nebliovės, jaučiu nebaubsi.

Tad pasisekimo!

Henr. Trakutis

PAMOKOJE

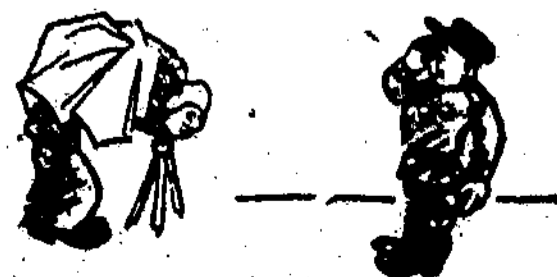
Puskarininkis (į j. kareivį Kilpą):
— Pasakyk, kodėl karevinėje draudžiama rūkyti?

Kilpa: — Dėl to, tamsta puskarininkis, kad viršininkai nuolatos mato.

DĖLTO NESIUNČIA

— Kodėl tu, parašęs į namus laišką, jo neišsiunti — jauno kareivio Bukučio klausia draugas.

— Matai, dar kiek palauksiu, gal vadas paleis atostogų, tai parvažiuodamas pats namiškiams laišką parvešiu.



Paskelbtas dragūnų tarnybos įstatymas

Paskutiniame „Vyriausybės žinių“ numeryje (442) Valstybės Prezidentas paskelbė dragūnų tarnybos įstatymą.

Dragūnai yra vietinė raitelių tarnyba. Dragūnų santvarką, būstinę, komplektavimą, mokymo ir karo pratimų tvarką ir uniformą nustato krašto apsaugos ministeris. Dragūnai tikrojoje tarnyboje tarnauja 7 mėnesius.

Į dragūnus priimami asmenys, kurie: patys arba jų tėvai ar globėjai gali išlaikyti duotąjį arklį ir gali atlikti kitas nustatytas prievolės. Naujokų tinkamumą tarnybai nustato karo komendantai.

Dragūnai lygtinėse atostogose laikomi 7 metus. Dragūnai jų pačių prašymu gali būti palikti dar 3 metus lygtinėse atostogose; toliau jie laikomi atsargoje karinės prievolės įstatymo nuostatais. Dragūnai lygtinėse atostogose gali būti ir atsargos kariai, kurie atitinka aukščiau minėtus stojant į dragūnus reikalavimus.

Krašto apsaugos ministeris turi teisę: šaukti dragūnus karo pratimams kas metai ligi 1 mėnesio, karo pavojui esant, šaukti tikrojo karo tarnybon. Pašaukti karo pratimams ar karo tarnybon dragūnai ir jų arkliai vežami tikrosios karo tarnybos kareivių ir kariuomenės arklų pervežimo tvarka. Dragūnai — karininkai, išstarnavę lygtinėse atostogose ne mažiau kaip 3 metus, o dragūnai — kareiviai ne mažiau kaip 2 metus, atlikę karo pratimus ir gerai atestuoti, gali būti keliami į aukštesnius laipsnius. Karininkai keliami ligi kapitono, kareiviai — viršilos laipsnio imamai. Dragūnų kadras gali būti skiriamas iš tikrosios tarnybos karių. Dragūnai savo gyvenamąją vietą gali keisti nustatyta tvarka. Nėtinami dragūnų tarnybai arba atleisti iš tarnybos jų pačių prašymu anksčiau kaip nustatyta, dragūnai atlieka karinę prievolę bendra tvarka.

Dragūnai tikroje tarnyboje gauna tikrosios tarnybos kariams, o karo pratimų metu — atsargos kariams nustatytą atlyginimą ir išlaikymą, o arkliai duodamas raitelių arkliai nustatytas išlaikymas. Dragūnų kadras gali gauti ministerių kabineto nustatytą atlyginimą. Dragūnams lygtinėse atostogose duodami arkliai, balnai, ginklai, šarvai ir uniforma. Duotoji uniforma laikoma dragūnų nuosavybe. Perleisti arkliai, balnai, ginklai ir šarvai draudžiama. Dragūnai už jiems duotą arklį, balną, ginklus ir šarvus atsako kaip tikrosios tarnybos kariai.

Pašauktieji pratimams ar karo tarnybon dragūnai turi atvykti su arkliais, balnais, ginklais, šarvais ir uniforma. Dragūnams, kurie netenka arklų, balnų, ginklų, šarvų ar uniformos ne dėl jų kaltės, duodami kiti. Dragūnai gali pakeisti arklį tik karo vyresnybei leidus.

Dragūnai, išstarnavę nustatytą laiką, turi gražinti duotus jiems ginklus, o arkliai, balnai ir šarvai paliekami dragūno nuosavybe. Dragūnai, neištarnavę nustatyto laiko, turi gražinti arklus, ginklus, balnus ir šarvus. Taip pat gali būti pareikalauta gražinti ir uniforma.

Susirgusieji dragūnai, jeigu jų liga įgyta tarnybos pareigas einant, gydomi kaip tikrosios tarnybos kariai, o duoti arkliai gydomi valdžios lėšomis pas artimiausį veterinarijos gydytoją.

Dragūnams, kurie dėl tarnybos nustojo darbingumo, ir tokių dragūnų šeimoms taikomas karių pensijų įstatymas.

Šiam įstatymui vykdyti taisykles leidžia krašto apsaugos ministeris.

Paskelbtasis įstatymas jau veikia nuo gegužės mėn. 1 d.

Jo Leo

Kariuomenės leidiniai

BUDĖTOJAS. 5 p. D. L. K. Kęstučio pulko laikraštėlis Nr. 1.

Pirmiausia malonu pastebėti, kad atskiros mus kariuomenės dalys kruta, juda, savaip dirba, reiškiasi savąja kūryba, dvasia, stengiasi savąjį gyvenimą kelti, tobulinti.

Tai labai gražiai ir reikšmingai pabrėžta kalbamojo laikraštėlio įžangoj. Štai kaip rašoma: „Pulkas yra lyg atskira valstybėlė: turi savo vyriausybę, savo „valdininkus“, piliečius, tradicijas, istoriją, apskritai, visa, ką turi ir valstybė. Žinoma, visa tai yra kitokia forma reiškiamą ir reikia kitaip suprasti, vertinti. Taigi, šiame laikraštėlyje pulko kariai kaip tik turės progos savo „valstybės“ reikalais pasirūpinti,

galės ugdyti savo kūrybines pajėgas, plėtoti savo tradicijas, parodyti šalintinus įpročius, trumpai sakant, šitame laikraštėlyje, savo „valstybės“ organe, bus keliama ir skelbiama visa tai, kas pulko kariams naudinga, būtina, žinotina ir įdomu“.

Ką gi, deklaracija bei užsimojimas, kaip matome, tikrai gražus, reikšmingas. Kas gi su tuo nesutiktų?

Tačiau žvelkimo į turinį. Čia tuojau nustebimo, koks didelis skirtumas tarp žodžio ir darbo.

Pirmuoju eina str. Motinos diena. Straipsnis bendrinis, kur nori dėk. Nieko jame konkretesnio, šiltesnio savo dalies kareiviams. Kary buvo geresnių stralpsnių tuo reikalu. Tas pats tonka pasakyti ir dėl antrojo str. Jūs atvykote. Argi iš tikrųjų čia būtų konkuruojama su Kariu, kuris skiriamas visai kariuomenei?

Toliau. Du didaktiški, pamokomojo pobūdžio, bendriniai str., kurie kur nori tikty (Draugiškumas ir Drausmė ir auklėjimas). Feljetonas Kaip naujokus gydė irgi nei pobūdingas nei originalus, bei savas.

Štai ir visas turinys. Kur gi čia 6 p. pulkas? Kur gi čia jo „valstybė“, nors truputėlis savojo gyvenimo? Nieko. Skaitai ir galvoji: ar tik nesuklydo p. redaktorius, dėdamas parašą, kad čia 5 p. D. L. K. Kęstučio pulko laikraštėlis? Nes po žodžio *Budėtojas* galima kas nori parašyti — ar 2 p. p. ar 7 p. p. — vis tas pats būtų.

Taigi, skaitant pirmąjį Budėtojo nr., atrodo, kad čia ta pati bendroji mūsų laikraštėlių leidimo manija, arba vien tik redaktoriaus įgėdžiai. Nes nematyti bendrojo sąjudžio, bendrojo darbo ir pačios idėjos bei prasmės. Vadinas, ir pats laikraštėlis, kaip toks, atrodo visai nereikalingas arba paskubomis, nepasirengus, nesuorganizuotus išleistas. Todėl labai keistai atrodo toks parašas: *Atsakingas redaktorius — leidėjas: Švietimo Vadovas.*

Vienintelis originalumas, kuris tikrai išskiria iš kitų dalių laikraštėlių, tai pati išvalzda: spausdinta spaustuvė, atrodo gražiai, švariai, lengva ir malonu skaityti.

Baigdamas norėčiau palinkėti, kad *Malata* laikraštėlio formą atitiktų pats turinys — savas, artimas ir aktualus — toks turinys, kurio nerastume kituose laikraštėliuose ir iš kurio matysim ne vardinį, bet tikrąjį kareivinių gyvenimą.

Dar patarčiau visiems laikraštėlio darbininkams pasiskaityti straipsnį *Dalių laikraštėlis* (Kario Nr. 39, 1933 met.).

Naujieji leidiniai

MALATA NR. 1.

Vėl turime naują juokų ir satyros laikraštį. Ligi šiol tuo vardu išleido tik metinis laikraštis, būtent, balandžio 1 d. Dabar ketina būti dvisavaitinis ir pasirodyti kiekvieno mėnesio 1 ir 15 d.

Iš pirmojo numerio sunku būtų gerai rekomenduoti bei aiškiai savo nuomonę pasakyti, Pavartyti bei paskaityti vis dėlto šis tas yra. Tikėkim, kad *Malata* sustiprės, geriau apsižvalgys ir iš tikro gražiai, su prasme „nusišypsos“, kad visus pavillotų.

VAIRAS NR. 5.

Šis *Vairo* nr. ypatingai įdomus ir aktualus. Visuose pagrindiniuose jo straipsniuose keliama tai, kas šiandien lietuviui ypač turi rūpėti ir ką jis turi nusimanyti, dirbdamas savo tautos ir valstybės sustiprinimui.

Pirmiausia įdėta Respublikos Prezidento paskaita — *Tautiškas ir valstybiškas auklėjimas* — laikyta valst. teatro balandžio 19 d. humanistinės kultūros savaitės proga. Čia pat eina M. Roemerio paskaita — *Lietuvos-Baltijos padėtis tarptautinėje arenoje*, ta pat proga laikyta balandžio 20 d. V. D. universitete. Įdomus ir reikšmingas L. Geros eilėraščių — *Manifestas Lietuvos poetams*. Dėl mūsų šių dienų politikos ir visokių priekaištų atsakoma str. — *Lietuvos politinė izoliacija ar jos savarankiška politika?* L. Kuodys rašo apie lietuvių tautos pašaukimą. Vertos dėmesio Dr. J. Ballo surinktos ir čia paskelbtos paskutinių laikų lietuvių liaudies dainos.

JAUNAI INTELIGENTEI apsiorengimo, kosmetikos ir gražaus elgesio menas. Pagal R. G. von Schüchling ir F. Spandow parašė V. Andriukaitytė „Sakalo“ b-vės leidinys. Kaunas, 1934 metai. 108 pusl. Kaina 2 lt.

Neseniai susikūrusi mūsų inteligentiškoji visuomenė, neturėdama gyvenimo reikalavimų išugdytų savų papročių bei tradicijų, turėjo skolintis iš svetimųjų. Paskolinta daug ko

gražaus, bet vietomis skolinimas virto manija ir išėjo iš paprastų ribų. Perdėtu svetimybių sekimu ypač pasižymėjo moterys. Apsirengime, kosmetikoje ir elgesy be saiko sekė kitose aplinkybėse gyvenančias didmiesčio damas arba kino žvaigždes.

V. Andriukaitytė, matydama tokią tragikomediją, savo knygutėj duoda po pluoštą patarimų. Knygutė taikoma moderniškai moteriai, bet lygiai tinka ir norinčiai „padoriau“ gyventi kaimietei. Pravarti ir vyrams, kad bendruose santykiuose žinotų savo vietą. Jos patarimai apima, kaip, kuo ir kada rengtis, kaip prižiūrėti savo grožį, kaip vesti namų tvarką, kokios šeimyninės pareigos su savaisiais, tarnais ir svečiais. Kalbama apie jaunimo pasilinksminimus, sužieduotuves, vestuves, vardines, vizitus; apie iškilmingus pietus, arbatėlę, laikymąsi prie stalo ir t. t. Nurodoma laikymasis restorane, teatre, kelionė, ieškant darbo. Nepamirštama sportas, ekskursijos, kelionių pažintys, laišakai bei jų rašymas, telegramos ir, pagaliau, bučiavimasis.

Knygutė galima pavadinti draugijinio gyvenimo papročių bei etikėtų rinkiniu moterims. Skaityti verta. Tik gal kai kur moterys liks nepatenkintos dėl tų patarimų trumpumo.

T. A.

Pranešimas

Kauno skyriaus savanoriams kūrėjams

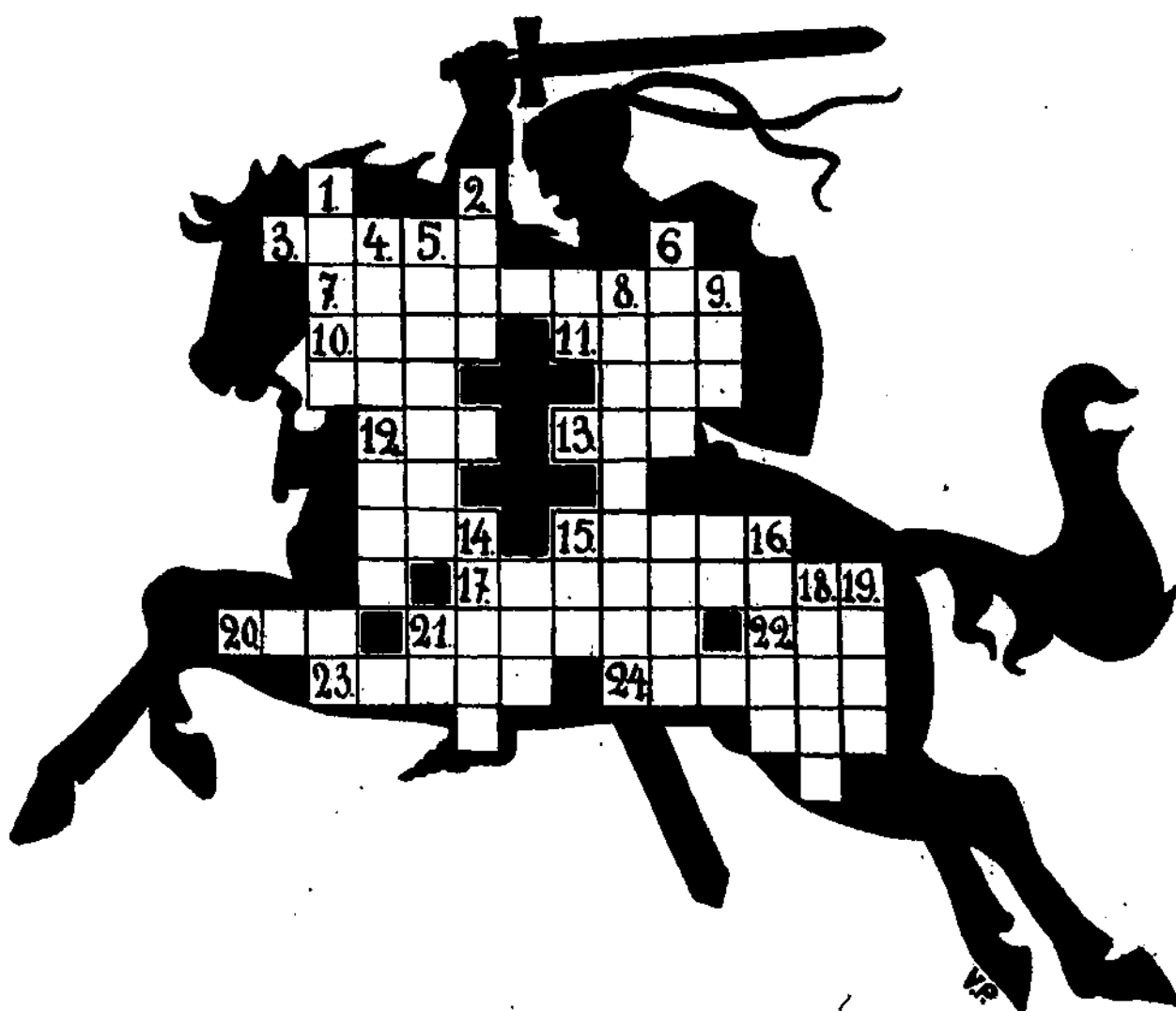
Gegužės 13 d. švenčiama metinė savanorių kūrėjų šventė. Todėl tą dieną 9 val. 30 min. rytą visi Kauno mieste ir apskrityje gyvenantys savanoriai kūrėjai kviečiami susirinkti prie skyriaus būstinės (Kaune, Kęstučio g-vė Nr. 18) dalyvauti šventėje.

SAVANORIAMS KŪRĖJAMS RŪPI VISI TAUTOS REIKALAI

Užpraeitą sekmadienį buvęs Kaune, Dr. V. Kudirkos mokyklos salė, savanorių kūrėjų sąjungos kareivio Prano Eimučio Kauno skyriaus narių visuotinis suvažiavimas nutarė paaukoti iš skyriaus išdo 300 lt. Jonušausko skridimui paremti ir 200 lt. badaujantiems vilniečiams. Iš skyriaus valdybos pranešimų paaiškėjo, kad šiek tiek buvo sušelpa neturtingų savo narių ir išduota pašalpų mirusių neturtingų narių laidojimui, kurių per metus buvo keletą. Skyriaus valdyba, revizijos komisija ir garbės teismas palikti tie patys. Skyriaus valdyba, kiek pastebima, uoliai dirbo, ką galėjo.

Galvosūkis 19 nr.

(vert. 2 tš.)



Perskaityti stačiai: 1) Europietis, 2) reikalauja tvarkos (munduro dalis), 4) kariuomenės dalis, 5) Lietuvos poetas, 6) vyro vardas, 8) rudens mėnuo, 9) įvardis, 14) žuvies dalis, 16) atgarsis, 18) pramogos vieta, 19) pinigas, 21) jungtukas.

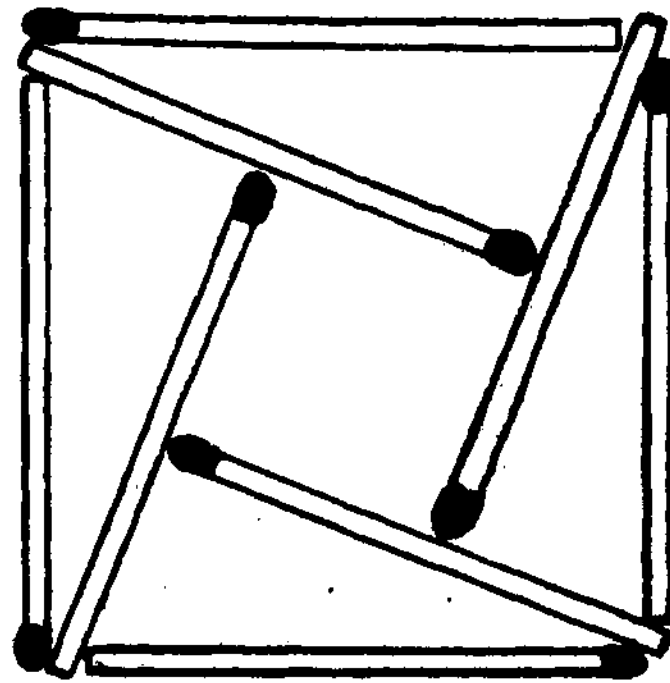
Gulščiai: 3) Mirties bitė, 7) šautuvo dalis, 10) opera, 11) dvasininkas, 12) veiksmožodis, 13) raidė, 15) Europos val-

stybės sostinė, 17) Amerikos valstybė, 20) Europos upė, 21) naminis gyvulys, 22) gaida (su kryželiu), 23) vabalas, 24) augalas.

Paliušis

Galvosūkių 17 nr. sprendimas

Gerai išsprendė šie asmenys: 1) V. Žaldaris (M); 2) v. p. Gudžiūnas (KPM); 3) v. p. J. Preibys (KPM); 4) Alvinas (K); 5) eil. J. Malakas (1 p. p.); 6) eil. V. Griauzdė (K. av.); 7) J. Girdauskas (A. Pan.); 8) Alf. Šutinys (K); 9) Z. Bartaška (K); 10) v. p. A. Šukys (6 p. p.); 11) V. Paliušis (K); 12) P. Vaškevičius (K); 13) L. Briedis (VŠ); 14) A. Vaškevičius (K); 15) j. s. p. J. Davailis (ryš. b.); 16) gr. V. Raila (ryš. b.); 17) v. p. A. Urbonas (K. k.); 18) Sisas (9 p. p.); 19) eil. J. Petrauskas (k. av.); 20) j. p. St. Bačianskas (KPM); 21) D. Gurvičius (K); 22) Aras (K); 23) Kukutis (K); 24) E. Rocas (K); 25) Zig-zag (Šnč.); 26) Tėvynės Gynėjas (A. Šnč.); 27) B. Jungmeisteris (K).



Redakcijos atsakymai

Jonukui. Eilėraščio „Motinai“ nebedėsime, nes pavėlavai atsiųsti.

Kaziukui. Reikėjo apie tai savo laiku parašyti, o ne dabar, po laiko, graudentis ir dar prikaišioti. Kalbėti bei kritikuoti visi mes mokame — tai ne naujiena, bet pasirodykim darbu.

Al. Gedrimui. Už fotografijas, įdėtas į laikraštį, mokama po 2—3 lt. už kiekvieną. Prašome siųsti, kuriuos bus tinkamos — įdėsime.

Išdykėlei. Galvosūkis Nr. 16 nors ir gerai išspręstas, bet jo jau nebeįskaitėme, nes ratas pasibaigė. Nr. 17 blogai išspręstas.

Papildintas Karo mokslų žurnalas „MŪSŲ ŽINYNAS“

Prenumeratos kaina metams: aktyviosios tarnybos ir atsargos karininkams—25 lt.; atsargos kariams-studentams, kariūnams, puskarininkiams ir kareiviams—12 lt.; civiliams tarnautojams kareivių vietose 18 lt.; civiliams — 30 lt. Užsieny dvigubai.

Redaguoja plk. ltn. Vytautas Steponaitis.
Leidžia Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrius.

Adr.: Kaunas, „Mūsų Žinynas“.

Dar galima gauti pilnų

„Kario“ komplektų

šių metų: 1930, 1931, 1932 ir 1933 m. Kiekvienų metų komplektas tik po 4 lt. (be persiuntimo. Persiuntimas 1 lt. 50 ct.).